

Előfizetési díj:

Negyedévre 1 frt
Félévre 2 frt
Egész évre..... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
kétyszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

Ferencz-körut 16.

PORZSOLT KÁLMÁN.

József-körut 5.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatalBudapest, József-körut
5. szám.Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club
Beregszászi Korcsolyázó-egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti Torna-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet
Első Magyar Vivó-Egylet,
Érsekújv. Vivó-s Torna-Egyes.,
Föv. Vivó-Club,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.

Kolozsvári Athletikai Club,
Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunstmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.
Lévai Torna- és Vivó-Egylet
Lőceji Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Magyar Uszó-Egylet.
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Ovári Torna- s Vivó-Egyl.,
Marosvásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egyl.,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,

Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet, Szabadkai Torna-Egylet,
Nemzeti Hajós-Egylet, Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Neptun Bpesti Evező-Egylet, Szegedi Csónakázó-Egylet,
O-Becsei Kerékpár-Egyes., Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Ó-budai Torna-Egylet, Szegedi Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club, Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egyl.,
Pozsonyi Hajós-Egylet, Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet, Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Pozsonyi Torna-Egylet, Szászvárosi Athletikai-Club,
Privigyei Korcs.-Egylet, Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egyl. Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Sátoraljujhelyi Korcs.-Egyl. Torontáli korcs.- és hajós-Egylet,
Selmeczi Akad. Athléta-Club, Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Soproni Korcsolyázó-Egylet, Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Sportkedvelők Köre, Veszprémi Torna-Egyesület,
Szabadkai Sport-Egylet, Zombolyai Athletikai-Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A szokásos dicsekedések.

A mi hibánk a mi erényünk. Soha sem tudtuk a testi nevelés és az egyleti élet ügyét úgy szolgálni, hogy vele a lapot is terjeszszük. Elfeleedtük, hogy a lapot úgy kell tekinteni mint üzletet, melyből jövedelmet is lehet csinálni, sőt az ingyen munka mellett máshol nehéz munkával szerzett jövedelmünket e lap nyelte el. Munkaiársaink is kivétel nélkül lelkes hévvel ingyen dolgoznak, soha egy célzást nem hallottunk a fizetésről. Hisz ők legjobban tudják hogy a lap minket sem fizet. Az előfizetés fogdozás szokott módjától, az egyének és egyletek portálásától mindenkor tartózkodtunk. A hirdetések gyűjtésével, a fizetett reklámokkal nálunk ki sem törődik. Pedig egy ily lap csupán ezekből is megélhet.

A mai féléves határnapra is a nyomdászunk figyelmeztet, hogy kérjük előfizetőinket és olvasóinkat a lap terjesztésére. Megtesszük azzal a kellemetlen érzéssel, hogy ilyenkor magunkról kellene beszélni, dicsekedni érdemeinkkel, eddig elért vívmányainkkal. De örömmel hagyjuk ezt el és egyszerűen arra kérjük a magyar testgyakorlatok barátjait, hogy mentől több olvasót szerezzenek lapunknak. Azt szeretnők mondani, hogy ne fizessenek elő, csak olvassák a lapot és terjeszszék a nemzeti erősödés eszméit. De miután a lapnak terjesztése nemcsak üzleti, hanem testi erősödésünk érdeke is, kérjük a csekély 2 frt félévi előfizetés beküldését.

Lapunk barátaira nézve sokkal könnyebb és szebb munka az előfizetők gyűjtése, mint a mi személyes kérésünk. Mert ők másnak kérnek. Pedig mi sem magunknak kérjük a pénzt, hanem a magyar sportnak. — A lapot meg kellene nagyobbítani a fejlődött sport élethez mérten többször megjelentetni. Meg is tesszük az előfizetési díj felemelése nélkül csak olvasóink kellő mértékben szaporodjanak.

A lapból kellő számú mutatóvány példányokkal szívesen szolgálunk.

Nem szükséges talán mondanunk, hogy ezután is nemcsak a még meg nem állapodott ügyekben az elvek fejtegetésével, de különösen a magyar sportélet mozzanataival igyekszünk lapunkat tanulságossá és érdekessé tenni.

A középiskolai tanulók az egyleti versenyeken.

A gyermekeknek egyik legfőbb vágya, hogy ne legyenek, ne tekintessenek gyermekeknek; az ifjaknak, hogy férfi számba vegyék. E természetes nagyvágy sok nemes tett rugója, sok komoly munka serkentője, de sok káros dologra is vezet az ifjakat, ha a szülők és az iskola nem vigyáz a növendékekre. — A korai szivarozás, kártyázás, jó és rossz mulató helyekre való járás, borivás, öltözködésben való fényűzés, illetlen beszéd stb. a tanulókra mint férfias életmód hat legserkentőbben. Ezekhez járul ujabban az egyleteskedés.

A fellelőlt iskolai tornázás és ifjusági versenyek hatalmas életet teremtettek a sportegyletek körében. Minden év száz és száz nemes törekvésű, versenyre vágyó és versenyre való erős ifjut ad az érettségi után az egyleteknek. De az ifjak dicsőség vágyokban nem tudják bevárni a kellő időt, mikor nyitva lesz a pálya előttük, hanem már mint tanulók belépnek a sportegyletekbe és itt sokan valóban szép eredményeket is érnek el. Egyik tanuló leveri a németek uszóbajnokát, másik legyőzi az egyletek legjobb tornászait, harmadik legyőzhetetlen a hazai veloczipéd-versenyeken, a negyedik a súlyemelésben a legerősebb.

Hanem e szép sikernek árnyoldalai is vannak. — Az egyleti lelkes élet unottá teszi a tanterem levegőjét; a komoly versenyre való készülés az iskolai dolgokat háttérbe szorítja; a dicsőség vágya elfeledteti a kötelesség munkát. És a végeredmény, hogy a jeles versenyzők

az iskolában utolsóknak érkeznek be, sőt el is buknak, ki egy évre, ki örökre. — Mert e korai versenyzésnek már több halálos áldozatáról tudunk.

Aztán maga a felnőttekkel való társas élet is erkölcsileg rossz hatással van a különben is korán érő tanulóokra. — A győztes ifjút a verseny után banketten ünneplik, tanárával, apjával öregekkel iszik együtt. A sportvacsera után szokásos éjjeli kóborlásokban sok olyat lát, miről tudnia sem kellene. — A versenyeken fogadásokat köt, költségekre veri magát; még egy krajczárt sem tud keresni s már adósságot csinál.

Ujabbán egyes versenyeken — szerintünk helytelenül — pénzdíjakat tűznek ki. Most már az ifju előtt a legkivánatosabbért, pénzért versenyezhet. Mily hatással van mindez a tanulásra való körben a komolyan gondolkodni még nem tudó ifjura?!

A fejlődésben előttünk járó nagy nemzeteknél az stlunk most először felemlített baj természetesen még áagyobb mértékben nyilatkozik. Az angoloknál régen nanaszokodnak a tanárok, hogy az egyetemeken is mily pok hátrányára válik a tanulók sportszennvedélye a tanulásra. — De nálunk annyiban nagyobb a baj, hogy a középiskolában kezd az ifju sportolni és az egyetemen meg már abba hagyja. Nekünk, kik az ifjusági versenyekeket 12 évvel ezelőtt sürgettük és megértük sikerünket, kötelességünk az ügyet veszélyeztető jelenségekre a szülőket és az iskolákat figyelmeztetni. Most talán még elég lesz a figyelmeztetés, ha nem, úgy sürgetnünk kellene a közoktatási miniszterium közbelépését, hogy a középiskolai tanulóknak különben is tiltott egyleti szereplését lehetetlenül tegye.

Az iskolai tornázásra, azt hisszük, nem sokára több órát kapnak a tanulók; versenyzési vágyaikat az iskolai versenyeken kielégíthetik: nem lesz tehát komoly ok, hogy az egyletekbe iratkozzanak.

P. J.

A „Testgyakorlók Köré“-nek versenyei.

(Junius 23.)

Egy minden tekintetben sikerült versenyről írni tudósítást valóban élvezet, mint élvezetes volt a 16 (!) számból érdekesen összeállított verseny lefolyása. E legfiatalabb sportegyletet a vénebbek eddig bizonyos számba nem vevő közönnyel tekintették, pedig életerő törekvés, fiatalos versenykedv tekintetében az egylet az elsők közé tartozik. Az egylet vezetőiben pedig meg van a szakértelem és az áldozatkészség. Páratlan könnyen hozták össze azt a nagy összeget, melylyel csónakdajukat felépíték és rövid időn berendezik.

A mi a versenyeket illeti, elmondhatjuk róluk, hogy sport szempontból a legszebb és legsikerültebb volt az idei atletikai versenyek közt a mai s méltó dicséret illeti úgy a klub vezetőit, mint versenyzőit a nyújtott élvezetért. A M. T. K. ma már legszámottevőbb egyleteink közé közdötte fel magát s ha így halad, egyike lesz az elsőknek. Nagy része van e szép eredményből Bockelberg Edének, az egylet művezetőjének, a boldog és szépeplékü Bockelberg fiának.

A versenyek gyors lefolyása, pontos rendezése, szigoru és igazságos bírálat egyformán kiemelendő. — A versenyen a nagy közönség mind végig örömmel kitarott. A versenybírótság a következőleg alakult meg: Elnök: Dr. Hirschfeld Antal. Elnökségi tagok: Berzeviczy Albert, Grünwald Bernát, Dr. Hudommel József, Dr. Ottó József, Porzsolt Kálmán, Strasser Ulrik, Dr. Stern József, Dr. Tedesco Lajos. Versenybírótság: Boc-

kelberg Ede, Iszer Károly, Ruh Géza, Schütz Mór, Steiner Hugó. Versenytitkár: Steiner Hugó. Versenyintéző: Bockelberg Ede. Versenyjegyző: Gruenbaum Ferenc. Időmérők: Ehrlich János, Farkas Lajos, Réthy Ferenc. Indítók: Alexander Fülöp, Sachs Lipót. Témérők: Steiner Arthur, Tedesco Árpád. Körszámlálók: Barna János, Szilárd Dezső. Jelzőtábla-intézők: Ifj. Klimkó István, Pénzes József. Pályafelügyelő: Fischl Simon. Orvosi felügyelet: Dr. Kovács Aladár vezetése alatt a „B.Ö.M.E.“ mozgó őrsége.

A versenyek lefolyását térszuke miatt röviden a következőkben adjuk, megjegyezvén, hogy az eredmények csaknem mindenütt igen szépek. A részletes eredmények a következők:

I. *Juniorok versenye* (zárt síkfutás) távolság 100 m. négy induló közül első 11 három ötöd mp. alatt Kertész Sándor M. T. K. második 12 mp. alatt Müller Soma 12¹/₅ mp. alatt.

II. *Kezdők kerékpárversenye* (zárt verseny) távolság 200 m. négy induló közül első 4 p. 5 és egy ötöd mp. alatt Juvelier Lipót, második Berger Antal 4 p. 7 mp. alatt.

III. *Síkfutás*. Távolság 1609 m. (nyílt verseny) 4 induló közül első Malcsiner Gyula M. T. K. 5 p. 14 mp. alatt, második Malaky János M. T. K. B. T. C. tagja 5 p. 30 mp. alatt.

IV. *Versenytornázás a korlátón* (nyílt verseny). 6 versenyző közül első Kakas Gyula M. T. K., második Weinwurm Rezső B. T. C. tagja, harmadik Szögy a B. T. C. tagja. Müller mutatta be először az előirt gyakorlatokat és a legszebb szabadon választott gyakorlatot csinálta. — Szögy nagyon kedvetlenül tornázott, de így is szépen. Kakas tornászata minden tekintetben remek volt, páratlan szép testtartással.

V. *Síkfutás*. 100 m. (nyílt verseny), tizenegy futó között első 11 mp. alatt Weisz Ármin M. T. K., második Stursa Hugó B. T. klub féltesttel mögötte 11²/₅ mp. alatt Mindkét versenyző kitünő erő. Az eredmény a hazai legjobbat érte el. A harmadik Kis Elemér lett.

VI. *Súlyemelésben* 6 versenyző közt első Horváth István M. T. K., ki a 30 kgrmmos vasrudat 42-szer emelte, második Schelling Ödön, az óbudai Tornaegylet tagja, ki 39-szer emelte fel a rudat. A győztes Horváth felkarja 37¹/₂ cm. vastag.

VII. *Kerékpárverseny*. 5000 m. (nyílt verseny), öt versenyző közül első 9 p., 35 egyötöd mp. alatt Rottenbiller János M. T. K., második Eichhorn Emil Hunnia M. B. C. 9 p. 36 négyötöd mp. alatt, harmadik Sváb Béla 9 p. 37³/₅ mp.

VIII. *Gyaloglás*. 3000 m. hét induló között első lett Kellner Gyula B. T. klub, 16 p., 47 egyötöd mp. alatt, második Risztel Géza M. T. K. 17 p. 12¹/₅ mp. alatt. Mindnyájan kifogástalan módon gyalogoltak.

IX. *Súlydobás magasba* 7 és egynegyed kgrmmos golyóval. 5 versenyző között első Schelling Ödön óbudai T. Egylet tagja 5 méter magas dobással, második Horváth István M. T. K. 4 m. 60 cm. dobással, harmadik Freund Sándor 4 m. 40 cm.

X. *Koronázási jubileumi emlékverseny*, síkfutás 200 m. Első hét versenyző közül Weisz Ármin, M. T. K. 22 és egyötöd mp. alatt, második 22 és kétötöd mp. alatt Gálos Károly M. T. K. 23³/₅ m. Az eredmény itt is a legjobb hazai eredmény.

XI. *Versenytornázás a nyujtón* négy mérkőző között az első díjat Kakas Gyula M. T. K. nyerte el, második Szögy Béla B. T. Club. Gyönyörű verseny volt mindkét versenyző részéről.

XII. *Nagy kerékpárverseny.* Távolság 10.000 méter. 6 versenyző között első Rottenbiller János M. T. K. 19. p. 46 és két ötöd mp. alatt Eichhorn Emil H. M. B. C. 19 p. 46 s három ötöd mp. alatt.

XIII. *Távolugrás* öt versenyző között győztes Weisz Ármin M. T. K. ki 6 méter és 2 annyi távolra ugrott, második 6 méteres ugrással Stursa Hugó B. T. Club tagja.

XIV. *Sikfutás lérelőnyvel.* Távolság 804 és fél méter, 14 induló közül első a scratchöt induló Malcsiner Gyula M. T. K. 2 p. 16 s négy ötöd m. alatt második Wilczek Lajos M. T. K. 2 p. 20 s egy ötöd mp. alatt, ki 80 m. előnyvel indult. Malcsiner futása és kitartása bámulatos győzelmével sok tapsot aratott.

XV. *Kerékpárverseny lérelőnyvel.* 3000 méter. Indultak nyolczan. Első scratchtől induló Rottenbiller János M. T. K. második Sváb Béla H. M. B. C. Rottenbiller most velocipédezőink közt a legjobb erő, 19 éves gyengéd, de szivós testtel.

XVI. *Végaszverseny.* Sikfutás 200 méter. Indultak négyen, győztes lett Kiss Elemér M. T. K.

A versenyek után az alkotmány utcai Förster vendéglőben gyűltek össze a versenyzők, hol a díjak kiosztása volt. A verseny szép eredményeihez még egyszer gratulálunk.

A győri tornaverseny iskolaorvosi és sport szempontból.

Igen tisztelt barátom, e lapok szerkesztője, kérdést intézett hozzám, mint az orvosi szolgálat vezetőjéhez a versenyen, hogy miben állott az a „nagy számú“ megbetegedés, a mi előfordult.

Legelsőben is semmiképen nem mondható nagyszámúnak a 12, orvosi kezelés alá jutott eset, a közel 1200 tanuló közt, egy forró napon, déltől késő estig. Ez a 12, mondhatom az összes, létrejött megbetegedés, mert az orvosi szolgálat úgy volt berendezve, hogy nem csupán a jelentkezőket vette kezelés alá, hanem folyton körüljárván, a prophylaxist is gyakorolta, a rosszullett első jeleinél kezelés alá vevén az ifjakat, hogy nagyobb baj beállását megakadályozza.

E 12 megbetegedés így oszlik meg: 3 orrvérzés (2-nek máskor is gyakran vérzik), 1 rándulás (a bal cymbhajlásban), 2 hányás (az egyik kissé be volt csipve) 3 egyszerű rosszullett s 3 ájulás, melyek közül csak egy súlyosabb formájú. Nem fordult elő egyetlen sérülés, egyetlen napszúrás sem.

Ha végig gondoljuk, hogy előző napon este s aznap délelőtt mennyire igénybe voltak véve az ifjak, rá gondolunk a nem májusi, hanem kánikulai melegre, valóban föltűnően csekélynek mondhatjuk a megbetegedések számát, az orvosi szolgálat valóban sokkal tömegesebb megbetegedésre volt elkészülve.

Elemezve a megbetegedéseket, látjuk, hogy egyesek kiválóan hajlamosak minden erősebb mozgás után az orrvérzésre, s ez különben sem jelentékeny dolog. Hogy egypáran hányini kezdtek, a hamarosan bekapott ebéd, a uagy mozgás, a hőség, meg a sör-bor megmagyarázzák. Ez volt a három rosszullett oka is. Csupán a rándulás (csak akkora, hogy egy órai borogatás után még díjat nyerhetett vele) s a három megerőltetésből származó ájulás róható a verseny rovására. Ezek közül is csak egy volt olyan, mely egyideig aggodalomra adott okot: egymásután kétszer futott.

A verseny végével az összes megbetegedettek már saját lábukon, a sorban vonultak be a városba.

A megbetegedések tehát éppen nem szólnak a ver-

senyek ellen, sőt inkább élénken bizonyítják az ifjuság testi munkabírását. A győri versenyekben határozottan sok és nagy strapácztól állottak ki s mégis nemcsak fűrgén távoztak el a várostól, hanem pl. a Lähne-intézet (Sopron) még utána egy három napos gyalog kirándulást tett a 45 kilométernyi Zircig és vissza!

Orvosi tapasztalataim határozottan a versenyek mellett szólnak, egyés dolgokat azonban nagyon figyelmébe ajánlok a későbbi rendezőknek.

Legelsőben is az elszállásolásnál határozottan előnyösnek mutatkozik a tömeges elszállásolás. Győrről a vendég ifjak nagyobb részét katonai barakkokba lehetett rakni. Ezek még használatban nem volt, deszkából készült tábori épületek, teljesen friss ágyneművel. Minden intézettel vele maradt egy tanára. Főelőny az ellenőrzés könnyüésege, az együttartás lehetősége. A magán házakhoz szállásoltak bizony, még éjjel is nagyrészt a városban kujtorogtak, kávéházban s egyebütt jártak, ami fegyelmi szempontból is, meg azért is hátrányos mert a verseny napján fáradtan kelnek föl. Pedig sport ember tudja, hogy a verseny előtt pihenni, erőt gyűjteni kell.

Ahol van, vagyha lehet építeni, legjobbnak tartom a barakkokban elhelyezést, esetleg iskolaépületbe szállásolást, s csak kivételesen a magán házban lakást.

Ugyancsak czélszerűnek mutatkozik az étkezésnél is az együttesség. Hogy az az ifju, aki versenyezni akar, esetleg a város tulsó részére szaladjon reggelizni, ebédet, vacsorát enni, az előtte ismeretlen utcákban keresgesse lakását, a nagy vendéglátásban többet egyékgigék a kelleténél, utánna szaladjon vissza a csapatjához, ez bizon czélszerűtlen.

Ha minden csoport megkapja vendéglőjét, ahol eszik, bärházját, a mivel fizet, ez a legegyszerűbb.

Czélszerű volna, ha a verseny előtt néhány nappal összejönnének a tornatanárok, megismerkednének a helyzettel s megbeszelnék a részleteket. Ez által sok és kellemetlen vitakozást lehetne elkerülni a versenyteren.

Jónak látszik, hogy minden intézet hozzon magával egy intézeti szolgát, aki a ruhákra ügyeljen, esetleg egy szekéren szállítsa a fölvonulók után. A változható időre való tekintettel nem vonulhatnak ki csupán tornaingben, velük kell vinni a kabátot s az gyakran utban van.

A versenyter választásánál iparkodni kell azon, hogy a lakáshelytől ne legyen nagyon távol. Győrről a gyülekező helytől 2200-nyire volt, — meggondolva, hogy akárhány helybeli ugy, mint vendégifjunak szállásáról majdnem 1 knyi utat kellett a gyülekező helyig tenni, ez soknak bizonyult, főleg azért, mivel az amugy is meleg versenynapon már délelőtt is kivonultak, 11 óra volt mire beértek, akkor gyorsan enni s ujra a gyülekezön lenni 1-re, ez sok, kimerítő.

Ha a tornatanárok összejönnek egy héttel előbb, akkor a délelőtti kivonulás bátran mellőzhető, s akkor egyszeri kivonulás távolabbi pályára is történhetik.

A versenypályán a közönségnek szánt helyet erősen el kell különíteni az ifjuságétól. Legyen hely a közönségnek a tribünön kívül ahol járhasson, de magára a terre bejutását korlátok gátolják. A kérés, fölszólítás kevés a látni vágyó publikumnak s igen sajnálandó jelenetek támadnak.

Épugy elegendő nagyságu helyet kell elkülöníteni, megint korláttal, a működésben nem levő csapatoknak. A téren a versenyző, dolgozó csapatok álljanak, a többi menjen megjelölt helyére, ekkor együtt lehet őket tartani, lehet felügyelni rájuk, amint kell, előszólítani, s e mellett a jury és a közönség számára a verseny min-

díg áttekinthető marad. Ellenkező esetben, nálunk is, a versenyzők közé csoportosuló, nem működő ifjuság zavart csinál, elfogja a látást a közönség meg a jury elől.

Pedig, ha egyszer megbomlott a rend, majdnem képtelenség azt helyreállítani! Minden összeolvad egy gomolylyá. Azért bizony, ahol lehet, jó lesz igénybe venni a katonaságot, tüzoltók meg egyéb önként rendőrök mit sem érnek!

Az ifjuságot a versenyen kívül is csoportokban, tanár felügyelete alatt együtt tartani elsőrendű fontosságú intézkedés. Enélkül nem lehet ellenőrizni a viz, a bor-sör ivásában, amivel — tapasztaltam — sok bajt okozhat magának, csodálom, hogy többet nem okozott.

A versenyterhez vezető utakat, magát a teret s környékét, ha nem gyöpös folyton öntöztetni kell — mert a nagy tömeg által fölvert por rendkívül kellemetlen, egészségtelen.

Az orvosi szolgálatnak gondoskodni kell mentő állomás berendezéséről s azt üdítő szerekkel, kötöző szerekkel bőven kell felszerelnie, hogy tömeges balesetnél se jöjjön zavarba. Legyen 1—2 hordágy s alkalmas egyének a szállításra. Jobb ha ez állomást egy közeli házban lehet (messzelátzó vöröskeresztes lobogóval megjelölve) s nem kell sátorban berendezni. Viz nagy mennyiségben legyen készen. A ház azért előnyösebb, mert hűvös és tágabb s kéznél van az ápolói segítség. Jónak láttam előre megállapodni az iránt is, hogy az esetleg nagyobb bajt szenvedett egyén hova szállíttassék.

Végül tanácsos, hogy az orvos a csapattal, úgy mint a katonaságnál, velevonuljon s gondoskodjék arról, hogy a versenyterén viz s ivó edény elegendő álljon különböző helyen, az ifjuság rendelkezésére.

Ezek az elvek vetettek engem a berendezésnél s hiszem, hogy nem jöttem volna zavarba nagyobb bajnál sem.

Nem szabad megfeledkezni árnyékszékekről úgy az ifjuság, mint a közönség számára. Mi a környező házakban kértük ki ennek használhatóságát s az ilyen házat zászlóval jelöltük. Ha a versenypálya egészen szabadon áll, akkor legalább négy ideiglenes árnyékszéket kell létesíteni.

A rendező bizottság főadata, arról gondoskodni, hogy étel-ital elég legyen s jó minőségű. Nálunk erre semmi panasz nem lehetett.

Az orvosi szempontból tett eme megjegyzések ugyan sporttekinetből is megszívlelendők, de tisztán sport szempontból is kell tennem néhány megjegyzést. Ezeket a versenyek beosztására s a jury működésére.

Azt láttam, hogy nagy zavart okozott, hogy a versenypontokra a nevezések csak a versenypályán történnek. Ezt már előtte való este kell jegyzékbe venni, s intézkedni kell, hogy a jelentkezők ott legyenek a kéznél, mivel a tömegben nehéz őket előszólitani. A futó — meg a gátversenyt, minthogy mindkettőben rendszerint ugyanazok vesznek részt, nem egymás után, hanem egymástól lehetőleg távol kell helyezni.

A korlát- és nyújtó gyakorlatokra ugyanaz áll.

A jurytagokat föl kell kérni, hogy tanulmányozzák át a tornatanítási, meg a versenyre vonatkozó utasításokat s minden részletre nézve megbeszélés után állapodjanak meg az elvekben, melyek alapján a díjat odaítélik.

Láttam, hogy egyik intézet tornatanára tiltakozott a másik intézet mutatványai ellen, mint olyan ellen, mely nincs a tantervben, vagy ki van zárva abból.

Azt hiszem, előnyös lenne, ha a helybeli juryt kiegészítené egy, a központból küldendő 2—3 tagu elfogulatlan szakemberből álló jury, mely minden versenyt

sorba látogatván, a kriteriumot némileg egyöntetűvé tenné.

Nagy kár a versenyekre, hogy állandóan tapasztalatok nélkül rendezik. Mire majd visszakerül egy városba más emberek, megint járatlanok benne, fogják rendezni, a régiek nem értékesíthetik többé aranyat érő tapasztalataikat. Pedig így sohasem lehet elkerülni az apróbb nagyobb hiányokat, amik minden elsőtől elválaszthatatlanok.

Nálunk ugyan nem fordult elő egyetlen főnnekedés, semmi említésre méltó zavar, — ez Németh főigazgató, Lenner és Acsai direktorok kitűnő szervező képességének és Hets Antal mérnök fáradhatlan buzgóságának tulajdonítható, — de hogy a nagyszabású berendezés mellett a sovány 600 frtos állami 500 frt városi segély daczára a szokásos hiány helyett jelentékeny plusz zárult a verseny, ez Győr város lelkes az ifjuság és a sport iránt mindig érdeklődő közönségnek érdeme. Tudtommal Győr volt az első, melynek szép hölgyei a hölgyek-díjában a legértékesebb díjat kítűzték. Bizony, régi sportemberek is szívesen küzdünk volna a díjért, melynek értékét hatványozták a följajlól szép kezek!

Meggyőződésem, hogy a tornaversenyek az ifjuság testi nevelésére nagyon jó befolyással vannak, méltók a művelésre, fejlesztésre s arra hivatvák, hogy valóságos nemzeti ünnepekké váljanak.

Győr, 1895. június 10.

Dr. Bánóczy Gyula,
a győri főreáliskola orvosa.

A pápai főgymnasium tornavizsgálója.

(Június 16.)

Nagyszámu, diszes közönség előtt szép sikerrel folyt le d. u. 5—7-ig a tornakertben mint a „Pápai Lapok“ írja a főgymnasium tornavizsgálata. — Az igazi test-edző tornaszat látása és gyakorlása nemes élvezetet nyújtott a közönségnek és az ifjuságnak egyaránt. Csak az elismerés és dicséret hangján, mely első sorban természetesen a buzgó vezetőt, a jeles tornatanárt Borsos Istvánt illeti, szólhatunk a tornaszok ügyes és szép mutatványairól. A győri kerületi tornaversenyen oly dicső győzelmet aratott ifjak fényesen bebizonyították, hogy a 17 díjra (köztük 8 ezüst érem), mit onnan elhoztak, érdemeiket is szereztek.

Felvonulás, szabad gyakorlatok és kigyóvonulás, melyekben az összes gymn. ifjuság résztvett, szabatos bemutatásával kezdődött a műsor, a mely után a versenyek és szertornázás következtek, melyek különösen nagy érdeklődés mellett folytak le. A vizsga befejezté-Kiss Ernő főgymn. igazgató lelkes és bizdító beszédet intézvén az ifjusághoz, a versenydíjak és jutalmak osztattak ki.

A versenyek lefolyása a következő volt:

Pőznamászás (I. oszt.): 1. Horváth Gábor. 2. Győrffy Károly. 3. Fodor György. (II. oszt.) 1. Hodossy Lajos. 2. Koltay Kálmán. 5. Kerpen Jónás. Jutalmak: 3—3, 2—2, 1—1 korona.

Kötélmászás (III. o.): 1. Lukács-Béla. 2. Varga József. 3. Kovács Bálint. (IV. o.): 1. Horváth Lajos. 2. Szigethy Lajos. 3. Piri Károly. Jutalmak: 3—3, 2—2, 1—1 kor.

Távolugrás (V. o.) 1. Edelényi Lajos (9.45 m.) 2. Varga Pál (4.00) 3. Nagy Vincze (4.80.) — VI. o.: 1. Eötvös József (5.35 m.) 2. Jakab István (4.85). 3. Martovits Ferencz (4.85). Jutalmak 3 3, 2—2, 1—1 kor.

Magasugrás: 1. Horváth Dezső VII. o. t. (1.75m.) 4 kor. 2. Riedt Károly VII. o. t. 2 kor.

Rudigrás: 1. Horváth Dezső (276 m.) 4 kor. 2. Varga Pál V. o. t. 2 kor.

Sulyemelésért: Marlovits Ferencz VI. o. t. és Edelényi Lajos V. o. t. 2—2 frtot-, **szertornázásért:** Kőnczöl Bálint VI., Szigethy József IV. o. t. 5—5 frtot. Baldauf Gusztáv VII., Osztényi József IV. o. t. 3—3 forintot, Pap Kálmán, Jámbor Miklós VI.; Berhida Sándor, Kovács Dezső IV., Bende Gyula III. o. t. 2—2 forintot, Jezerniczky Elemér III. o. t. 1 frtot kaptak jutalmul. **Mint előtornászok és legjobb tornászok:** Schirckhuber Miklós VIII., Horyáth Dezső VII. o. t. 20—20 forintot, Eötvös József, Jakab István VI. o. t. 17—17 frtot. Összesen 258 korona osztatott ki, melyből 52 koronát egyesek adományoztak: Körmeny Sándor 20, Rác Gyula, Saári Lajos 10—10, Hajnóczky Béla 8 és Bartalos István 4 koronát, a többit pedig a főiskola adta.

A közönség, de azt hisszük az ifjuság is, teljes meglepéssel hagyta el a szép ünnepély színterét.

Eddig a tudósítás. De legyen szabad nekünk is pár megjegyzést tennünk a győzteseknek pénzzel való megjutalmazására. Mindenesetre dicséret illeti, ugy a főiskola vezetőségét mint a lelkes adakozókat, hogy a tanulók jutalmazására ilyen jelentékeny összeget fordíthattak, hanem mi sokkal nagyobb örömmel fogadtuk volna, ha fél ilyen összeg értékű érem, koszoru vagy emléktárgyakat osztottak volna ki a győztesek közt. Most ez általunk már többször kifejtett kérdéstről nem írhatunk sokat, csak azt jegyezzük meg, hogy az ifjusági versenyeknél a miniszterium által kiadott szabály szerint sem adhatók pénzdíjak, holott most már az állami iskolákban is divatba jön e rossz szokás.

A „Torna-Club“ jubileumi versenye.

(Junius 13-án.)

Tíz éve annak, hogy néhány buzgó fiatal tornász megalapította a „Budapesti Torna-Club“-ot. A club ez alkalomból a mai napon jól sikerült jubiláris tornaversenyt rendezett a Tattersalban.

A versenyen megjelent Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter feleségével és kis leányával s nagy érdeklődéssel kísérte az egyes versenyeket, melyeknek győzteseit felhívatta a bírói páholyba és ott barátságosan társalgott velük. A fiatal versenyzőkre ép úgy, mint a nagyszámu, diszes közönségre igen felemelőleg hatott a miniszter érdeklődése a versenyek iránt.

Az egyletnek alakulásától az volt a célja, hogy nem zárkózik el a testgyakorlásnak egyik kedvelt módjától sem, hanem tagjai számára hozzáférhetővé igyekszik tenni lehetőleg mindegyiket. Ez elv szerint volt egybe állítva a jubiláris program is, mely ugy érdekesség, mint sportszerűség szempontjából sikerrel folyt le.

Azonban az örömnappal kelyhében kénytelenek vagyunk pár megjegyzéssel keserü cseppet önteni. A magas ugrásnál ugyanis a már versenyen épen nem használható hajlékony nádat használták, és így minden ugrásból legalább 6—8 cm. leszámítandó. Az elért legnagyobb ugrás 1'80 m. így is szép ugrás marad. Bizalmatlanságot kelt bennünk a más verseny eredmények mérése iránt is az ily csekélynek látszó pontatlanság. — Második megjegyzésünk a boxversenyre vonatkozik. Az ily ver-

senyt azért, mert valamelyik versenyző mérgében üt és nem lök, nem lehet eredménytelennek nyilvánítani. A bíró szavának kell oly tekintélynek lenni, hogy vitatkozás nélkül gyorsan és feltétlenül ítéljen. — Harmadik megjegyzésünknek nem tulajdonítunk nagyobb fontosságot, mert egyéni véleményünk. Mi ugyanis a nyújtó, ló- és rudigrási versenyben határozottan, minden kételey nélkül az első díjat Kakasnak adtuk volna, bár a győztes Szögy is kitünő tornász. — Negyedik megjegyzésünk a korlátverseny előirt ügyességi gyakorlatára vonatkozik. Az előirt gyakorlatoknak olyanoknak kell lenni, melyeknek kivitelénél a versenyző nagysága ne legyen előny. Már pedig a magas korlátra való felterpesztés a kis testű versenyzőkre hátrányos volt.

Mind e kifogásokat el kellett mondanunk a nélkül, hogy a szép versenynek sikerét kevesebbitni akarnók.

A verseny, melynek eredményeit alább közöljük, este 7 órakor végződött, 8 órakor pedig társvacsora volt a „József-főherczeg szállodá“ ban itt osztották ki a díjakat is.

I. **A korlátverseny** előirt gyakorlatai a következők voltak: Erőgyakorlat. Korlát végén mellső harántfüggésben (lábak előre mérlegtartásban), támaszba tolódás (test kihomorítva): páros láb mérlegtartással előre $\frac{1}{3}$ fordulattal a jobb kapocsfa felett hátsó támaszhoz; hátsó hajlított támaszba leereszkedés: innét $\frac{3}{4}$ fordulattal jobbra mellső hajlított támaszba; nyújtott támaszba tolódás, páros láb mérlegtartással előre, kihomorítás, hajlított támaszba leereszkedés, óriás menet a középre; haránt lefüggés, hátsó mérleg, vissza lefüggéshez; lábbekapcsolás a kapocsfák felett kar nyújtással előre lassú felemelkedés (lehetőleg derékhomorítással) lovagüléshez, fogás a test mögött, páros láb mérlegtartással, előre $\frac{1}{4}$ fordulat a jobb kapocsfa felett, leugrás hátsó oldalálláshoz. Ügyességi gyakorlat. Korlát végén mellső harántállásból felterpesztés (lábak kívülről) guggoló álláshoz a két kapocsfa végére; páros kar mérlegtartással előre; ebből a helyzetből ugrással előre haránt nyújtott támaszhoz; megszakítás nélkül folytatva felkarbillenés, ebből rögtön mély billenés láb mérlegtartással előre s folytatva henger előre, páros lábpedzés elől hátlendülettel páros lábvetődés bal kéz alatt s mindkét kapocsfa felett jobb harántállásba le. Versenyztek: Weinwurm Rezső B. T. C. Weinwurm Antal I. B. T. C. Szögy Béla M. T. K. Müller Dávid B. T. K. tagjai Első: Weinwurm Rezső, második: Kakas Gyula, harmadik: Müller David. Mindenik versenyzőnek tornázásáról csak elismerőleg nyilatkozhatunk de nekünk itt is Kakas tetszett legjobban.

II. **Síkfutás.** Távolság 100 yasd (91.4 méter). Elsőnek ezüst-érem elismerő-level, másodiknak ezüst-érem, harmadiknak bronz-érem. Neveztek: Jámbrits Lajos, B. T. C. Misky Ferencz, B. T. C. Stursa Hugó, B. T. C. Zachár István M. A. C. Wein Árpád Budai K. E. Guttmann Károly M. T. K. Weisz Ármin M. T. K. Kiss Elemér M. T. K. Első: Weisz Ármin, 1 p. négyötöd mp.; második: Zachár István harmadik: Sturza Hugó.

III. **Kerékpár-verseny.** (Zárt versenye.) 3000 méter. Első: Kellner Gyula 5 p. és 49 mp. és három ötöd. mp., második! Ivánka Lajos 5 p. és 50 mp., harmadik Szabó István.

IV. **Sulydobás távolba.** A dobás 17.40 kilogrammos golyóval tetszés szerinti iramodással, a földről történt. Első: Schelling Ödön 19.95, második: Réthy Menotti 19.15, harmadik: Kropf Géza 16.80

V. **Távolugrás.** Első Réthy Menotti 6.06 méter, második Krausz Aladár 5.96 méter, harmadik Stursa Hugó.

VI. **Kerékpár-verseny.** Távolság: 5000 méter. Első Pataky László 8 p., 44 háromötöd m., második Schwáb Béla 8 p., 47 háromötöd mp., negyedik Wiegand Rezső.

VII. **Magas-ugrás.** Első: Fennesz József 1.80 méter, második: Rintel Géza 1.75 méter, harmadik: Sajó Béla 1.70 métr.

Weiner Mátyás
Andrássy-ut 3. sz

Divatáruházam különlegessége valamennyi
SPORTDIVATCIKK legutóbbi UJDONSÁGAI.

VIII. *Nyújtó, lőszélleben és rudngrás.* jubileumi verseny. Első : Szógy Béla, második : Kakas Gyula, harmadik : Weinwurm Rezső. Az ugrásban Kakas maradt győztesnek, de az előirt gyakorlatokat nyújtón nem csinálta sem ő sem a többi az előírás szerint. Az előirt gyakorlatok a következők voltak : a) *Lő szélleben* : Erőgyakorlat. Kezek a kápán, páros lábvetés a bal kéz alatt a kezek közé lebegő tartáshoz (lábmérleg,) ezen tartásban $\frac{3}{4}$ fordulattal jobbra fordulva a jobb kar körül a gerincz fölött haránt lovagüléshez (a fordulat végén a jobb láb lefeszül a jobb kéz és a második kápa alatt) a gerinczre (arczezal a kápák felé), a jobb kéz a második, a bal kéz az első kápat fogva, jobbkarú mérleg s ezen tartásban lassan bal felé fordulva, jobb láb csavarüléshez a nyakra (háttal a kápák felé fordulva) fogás előre a nyak végére, páros karú mérleg s kanyarulattal balra harántállásba le. Ügyességi gyakorlat. Állásból bal kéz a hátsó kápán, jobb kéz a gerinczen, kanyarulat a derék felett mellső támaszhoz a nyereg elé, jobb láb előlendületvétel a nyak felett, kanyarulat a derék felett hátsó támaszhoz a nyereg mögé, jobb láb hátrafeszítés a nyak felett, bal láb hátrafeszítés a gerincz felett, jobb láb előlendületvétel a nyak felett, bal lábbal kérés kívülről a bal, jobb és bal kéz alatt a kezek közé bal láb hátrafeszítés a gerincz felett, páros lábkörzés a nyak és gerincz felett lovagüléshez a nyakra (arczezal a kápák felé), jobb láb átlendítés a nyereg felett jobb czombüléshez, a bal kéz alsó fogás az első, jobb kéz felső fogás a hátsó kápán, páros láb hátralendítés a nyak felett, majd folytatva páros lábkörzéssel a gerincz és nyak felett mellső álláshoz a deszkára. b) A magas nyújtó : Erőgyakorlat. Felső fogással oldalfüggésből lassú kelepfeltolódás támaszhoz, innét folytatva lassan leereszkedni, láb mérlegtartással előre, nyújtott függésbe ; majd folytatva, láb mérlegtartással előre, kezek között átguggolva hátsó lefüggéshez, hátsó mérleg, vissza, homorított testtel hátsó lefüggéshez, gerinczfelhúzóadás hátsó nyújtott támaszhoz hajlított támaszba leereszkedés, fél fordulattal jobbra mellső nyújtotttámaszhoz, lassú kelep előre láb mérlegtartással előre oldalfüggéshez, majd oldalállásba. Ügyességi gyakorlat. Mellső oldalállásból nekiugrással kelep felvetődés mellső támaszhoz, billenes helyben, páros lábvetődés jobbra kezek közé szabadüléshez, láb mérlegtartással előre, szabadülő-forgás hátra egy és félszer, rögtön lábkikapcsolással támaszba lendülés, szabadkelep, óriási átlendülés oldalálláshoz le.

IX. *Jubileumi nagy kerékpárverseny.* Távolság 10.000 méter. Első : Pataky László 19 p. 54 háromötöd mp., második ; Schwáb Béla 19 p. 54 négyötöd mp., harmadik : Wiegand Rezső 19 p. 55 mp.

X. *Versenybirkózás francia módszer szerint.* A küzdelem, mely Ignátzy J. és Antonovics Lajos közt folyt a versenyidő letelte mellett eldöntetlen maradt. A küzdők mindegyike gyakorlott birkózó s a közönség tapsát kiérdemelték.

XI. *Boxverseny angol mód szerint.* Részt vett benne Antonovics Lajos és Beck Arthur a bíróság a versenyt a szabálytalan lökések miatt nem fogadta el.

XII. *Nyeretlenek kerékpárversenye.* Távolság : 200 méter. Első : Schwáb Béla, második : Jüngling József harmadik : Szabó István, azután Ivánka és Müller.

Testgyakorlati kiállítás.

(Kivonatos jegyzőkönyv.)

A vallás- és közoktatásügyi ministeriumban m. hó 23-án a milleniumi kiállítás testgyakorlati részének alcsoport-bizottsága gyűlést tartott. Jelen voltak Klamarik János m. tan. elnöklete alatt : Gefenday György, Vecsey István, Oheroly János, gr. Vay Lajos, Maurer János, Beke Manó, Topavicza Mumcsilló és Porzsolt Jenő jegyző és előadó.

Elnök a gyűlést megnyitván, Wlassics Gyula miniszter nevében örömmel üdvözlí a megjelenteket és előre is köszöni az ügy érdekében való munkálkodásukat. Bemutatja ezután a kiállítási tornacsarnok terveit. Megjegyzí az elnök, hogy a két öltözőt fogasokkal és mosdó helyekkel kell ellátni. — A bizottság a csarnok tervét a kivitelle nézve általánosságban elfogadja. Kívánja azonban, hogy a bejáróból mindkét — ha csak lehet meg-

nagyobbítandó — öltözőbe ajtó nyílják és innen a csarnokba, miután a bizottság e helyiségeket fel akarja használni a tornász- és sport-ruhák kiállítására. — Az öltözők fogasokkal, padokkal és mosdóhelyekkel fognak felszerelteni. A tornaterem három szengerendáját illetőleg a bizottság azt határozza, hogy lehetőleg maradjanak a tervezett 6.50 m. magasban kijelölt helyeken.

Elnök előadja, hogy a vallás- és közoktatási miniszterium egy normális középiskolai felszerelést fog kiállítani, kéri a bizottságot, hogy ennek megrendelési módjára nyilatkozzék. — A bizottság javaslatára a megrendelés a következőleg történik : egy iskola felszerclését Oheroly János tanítóképezdei tornatanár készítettí, egy másik iskola tornafelszerésére nézve felszólítja a miniszterium Graner József és Ruprich Károly iparosokat.

Porzsolt felemlíti, hogy a szerek számát, milyenségét a készítőkkal tudatni kellene. — A bizottság megbizba az előadót, hogy Oheroly és Maurer bizottsági tagokkal aug. 15-ig a szernévsort állapítsák meg és a szerkészítésére vállalkozókkal közöljék. Kívánja a bizottság, hogy a szerek készítésénél mellőztessenek vidéken a javításnál bajt okozó komplikált szerkezetek. — Beke M. jelenti, hogy hozzá, mint a középiskolai kiállítás csoportbiztosához már érkeztek egyes bejelentések, melyek a tornacsarnokba illenek.

Porzsolt J. felolvassa a testgyakorlati kiállítás tervvázlatát.

Elfogadtatik. Kimondja a bizottság, hogy a sporteszközök mellett az egyleteknek működésére vonatkozó adataik a csarnokban nem helyezhetők el. — A tervvázlat 500 pld.-ban sokszorosítandó és a miniszterium hivatalos lapjában, a sport-lapokban és lehetőleg, a napilapokban is közhírré tétetik. — A példányok a sport-egyleteknek megküldetnek. — Külön felszólításokat és bejelentési lapokat a bizottság nem küld szét. A bizottság október 31-ikét tüzi ki a bejelentések utolsó napjának. — Az elnök szükségesnek tartja, hogy egy állandó bizottság szerveztessék a folyó munkák végzésére.

A bizottság a következőleg alakul meg : Maurer J. elnök, Porzsolt J. előadó, dr. Ottó, Oheroly J., Topavicza M. tagok.

A térdijakra vonatkozólag a bizottság kijelenti, hogy tanítók, tanárok, intézetek térdijat nem fizetnek, iparosok és kereskedők azonban csak térdij fizetése mellett állíthatnak ki.

Porzsolt J. nem akarja, hogy a testgyakorlati kiállítás ez első gyűlése a nélkül végződnék be, hogy a bizottság tagjai hálás köszönötüket ne fejezzék ki Wlassics Gyula buzgalmárt, mely a már elejtett ügyet, a tornászati kiállítást mégis lehetővé tette. De köszönettel tartozunk a kegyelmes ur tanácsosának, az elnökur nak is, kinek az eddigi munkában és a biztos sikerben is oly sok része van. A gyűlés az elnök éltetésével záródik.

A kiállítási sportversenyek.

A lapunk főszerkesztője által kidolgozott sportversenyek programjának és rendezésének megbeszélésére egy országos értekezlet gyűlt egybe m. hó 15-én a kiállítás igazgatóságának épületében. Megjelentek itt nemcsak a főváros sportegyleteinek vezetői, de a vidék számos életre való egyletének kiküldöttjei is. — Az elnöki tisztet Berzeviczy Albert, a testgyakorlatok lelkes barátja foglalta el, míg a jegyzői tisztet Dr. Kovács Gyula ker. muzeumi igazgató ur volt szíves elvállalni. — Dr. Schmidt József kiállítási igazgató rövid szerény szavakban előadta mindazt, mi a versenyek érdekében eddig történt, más

szóval mit eddig ő méltósága maga tett. Kiszemelte a versenyekre alkalmas helyet a Stefánia út mellett felmértette, pálya és tribün tervet készített hozzá, megtette a lépéseket, hogy e terület a város részéről e célra átengedtesék stb. Az értekezlet köszönettel és örömmel vette tudomásul az értesítéseket, kijelentvén, hogy a versenyek megtartására nem is kínálkozik alkalmasabb tér.

A versenyügyek vezetésére egy végrehajtó bizottságot választottak. E bizottság választását a napokban Dániel Ernő miniszter is megerősítette.

A végrehajtó bizottság elnöke Berzeviczy Albert, orsz. képviselő; a bizottság tagjai:

A torna- és vívó-sport képviselőiben: Kun Gyula, dr. Vétsey István, Iszer Károly, Kollár Lajos,

Az evezős-sport képviselőiben: Bedő Albert és Perger Ferencz.

Az athletika részéről: dr. Gerenday György és Ferry Oszkár.

Az uszó-sport képviselőiben: Porzsolts Gyula.

A kerékpár-sport képviselőiben: dr. Hudomel József és Strasser Ulrik.

A turisták képviselőiben: Mérő J. és dr. Téry Ödön.

A lövészet képviselőiben: Márkus József alpolgármester.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium képviselőiben: dr. Ottó József, Porzsolts Jenő és Beke Manó.

A III. csoportbizottság részéről: Porzsolts Kálmán, ki egyszersemind az előadói tisztelet is viseli.

E kis bizottság később ki fog egészíteni az egyes a versenyekben résztvevő egyesület választottaival.

Evezős verseny.

(Junius 9-én)

Ismerje be minden más sport kedvelője, hogy nemzetünknek eddig a legtöbb dicsőséget a sport terén a csónakázóink és különösen a Neptunisták szerezték, levertvén bécsi szomszédainkat itt is, Bécsben is dicsőséggel. Ezt pedig ne vegye senki oly csekély számba, mintha csak a győztes csoport dicsősége volna-e győzelem. Tessék csak elolvasni a csak pár év előtt is megjelent német sportkönyveket, lapokat, melyek tele vannak a németek olyan magasztalásával, mintha velük a sport terén csak az angolok mérkőzhetnének. — A magyar sportról a legsértőbb kicsinyléssel irtak. Ma már megértük hogy a mi csónakázóink nehezen irt dicsőségével telnek meg a bécsi lapok. — És a sportnak e fellendülésében az oroszlan rész a „Neptun“ egyesületé, de a legrégebb és napról napra fiatalodó „Nemzeti“ is minden küzdelemből kivieszi a részét.

Az országos evezős szövetség által az idén rendezett versenyek bírósága a következőleg alakult meg: elnök: Bedő Albert, a szövetség elnöke; alelnök: Rónay Jenő, a szövetség alelnöke. Bizottsági tagok: gróf Andrassy Géza, Bittó Aurél, Csik Imre, Fülepp Kálmán, Gerenday Béla, Hausser Adorján, Hadzsi Emil, Halászy Jenő, Kenessey Kálmán, Mészáros Ferencz, Nyilassy Pál, Pálffy Viktor, Perger Ferencz, Porzsolts Kálmán, Stettner László, Szentgyörgyi Imre, Pályabírák: Mihálkovichs Tivadar, Hets Antal, Versenybírák: König Sándor Radány Dezső. Versenyintézők: Csizik Béla, Szekrényessy Lajos. Versenytitkárok: Pánczél Ottó, Szendey Béla, Indítók! ifj. Ádám Károly, Kovách Sebestyén Ala-

dár. Időmérő: Szekrényessy Lajos. Versenyorvos: dr. Minich Károly.

A versenyek részletes eredményei a következők:

I. Állami díj. Négyevezős kormányossal. Nyitva kezdők (juniorok) számára. Örökös vándordíj, alapította gróf Csáky Albin volt vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter. E díjat a győztes egyesület csak egy évre nyeri meg, s a szövetség következő évi versenyén védeni tartozik. A győztes egyesület a díjnak a következő versenyre való visszaadása alkalmával a szövetség ezüst emlék-pajzsát kapja tulajdonul. Öt ezüstérem a győztes csapatnak. Védő: „Neptun“ budapesti evezős egyesület.

I. „Neptun“ budapesti evezős: Töttösy István, Tóth Jenő, Dáni Nándor, Boronkay Dénes (stroke), ifj. Szabó Gyula (korm.) 6 p. 11²/₅ mp. alatt. II. Union bécsi evezős-egyesület 6 percz 21²/₅ másodpercz alatt.

Indult még a Donauhort és Nemzeti hajós-egyesület.

II. Bajnoki verseny. Skiffverseny Magyarország evezős bajnokságáért. Nyitva a „Magyar evezős egyesületek országos szövetségéhez tartozó egyesület tagjai részére. Örökös vándordíj, alapították Bedő Albert és a Magyar evezős-egyesületek országos szövetségéhez tartozó egyesületek. E díjat a győztes egyesület csak egy évre nyeri meg. A győztes egyesület csak kék szalagon arany-éremet és a „bajnok“ címet nyeri, a győztes egyesület tagjai azon évben jogosítva vannak a kék szalag jelvényt viselni. A bajnok címet a győztes évenként megvédeni tartozik, különben elveszti Védő Dietzl Gusztáv, a „Neptun“ budapesti evezős-egyesület tagja.

I. „Neptun“ budapesti evezős-egyesület: Dietzl Gusztáv 8 percz. 13²/₅ másodpercz alatt, ki versenytárs hiányában, egyedül evezte körül a pályát.

III. Szövetségi díj. Négyevezős kormányossal. Tiszteletdíj, adja a Magyar evezős-egyesületek országos szövetsége. A győztes csapatnak 5 ezüst érem.

I. „Nemzeti hajós-egyesület.“ Szentgyörgyi Imre, Mayer Gyula, Hübner Ernő, Szandtnér Béla (stroke), Pitroff Kornél, (kormányos.) 5 p. 57⁴/₅ mp. alatt.

II. Pirat bécsi evezős egyesület 6 p. 01 mp. alatt. Indult még a Donauhort egyesület.

IV. Skiff-verseny. Nyitva kezdők (juniorok) számára Tiszteletdíj és ezüst érem a győztesnek.

I. „Nemzeti hajós-egyesület“. Bedő Béla. 6 p. 19²/₉ mp. alatt.

III. „Donauhort“ bécsi evezős-egyesület: Messiner Frigyes 6 p. 29²/₅ mp. alatt.

V. Margitszigeti díj. Négyevezős verseny kormányossal. A III. és VIII. versenyben nevezett evezősök kizárva. Tiszteletdíj és 5 ezüst-érem a győzteseknek. 1. „Union“ bécsi evezős egyesület: Rudolf Bruckmaier, Thomas Flach, Wilhelm Preiss, Wilhelm Unterlechner (stroke), Ludwig Reznicek (kormányos). 7 percz 14 mp. alatt. 2. A nemzeti hajós egyesület: cél előtt feladta a versenyt.)

VI. Hajósok és molnárok verseny. 500 méter. Indítás a „Nemzeti“ hajós egyesület csónakdájától. I. díj 30 korona, II. díj 20 korona, III. díj 15 korona, IV. díj 10 korona, V. díj 5 korona. Tizenegy hajós indult. Első Szimann József, második Neugebauer Antal, harmadik Németh János, negyedik, Zimmermann János.

VII. Palánkosnégyes kormányossal. A III., V. és VIII. versenyben nevezett evezősök kizárva. Tiszteletdíj és 5 ezüstérem a győztes csapatnak. 1. „Neptun“ budapesti evezős egyesület: Töttösy István, Procopius Béla, Dáni Nándor, Tóth Jenő (stroke), ifj. Szabó Gyula (korm.)

Weiner Mátyás
Andrassy-ut 3 sz.

Svitterek, selyem verseny-dress, kalapok, sportsipkák, fehérneműk, sport-czipők, esőköpenyek, lawn tennis öltönyök és keztük urak és hölgyek részére

6 perc 22 mp. alatt. 2. Nemzeti hajós egyesület 6 perc 33 mp. alatt.

VIII. Tiszai regatta-szövetség díja. Négyevezős verseny kormányossal. Időleges vándordíj, alapította a Tiszai regatta-szövetség. Végleges megnyerése, ha nem is egymásután következő ötszöri győzelemhez van kötve, a győztes csapatnak ezüstérem. A vándordíjnak a következő versenyre való visszaadása alkalmával a győztes egyesület az országos szövetség ezüst emlékpajzsát kapja tulajdonul. Védő „Neptun” budapesti evezős egyesület (2 győzelem).

I. „Neptun” budapesti evezős-egyesület: Dietzl Gusztáv, Ulrik Gusztáv, Koós Elemér, Peregh Ferencz (stroke), ifj. Szabó Gyula (kormányos) 6 p. 3¹/₅ mp. alatt.

II. Nemzeti hajós-egyesület 6 p. 6³/₅ mp. alatt.

Startolták még a Donauhort és Pirat bécsi evezős egyesületek.

IX. Balatoni díj. Kettős párevezős (double scull) kormányos nélkül. Időleges vándordíj, alapították a balatonfüredi hölgyek, felajánlotta a győri csónakázó egyesület. Végleges megnyerése háromszori, ha nem is egymásután következő győzelemhez van kötve. A győztes egyesület a díjnak a következő versenyre való visszaadása alkalmával a szövetség ezüst emlékpajzsát kapja tulajdonul. A győztes csapatnak két ezüstérem. Győztes 1893-ban: „Nemzeti hajós-egyesület”, 1894-ben: „Neptun” budapesti evezős-egyesület.

I. „Neptun” budapesti evezős-egyesület: Szendey Béla és Boronkay Dénes 6 p. 19 mp. alatt.

A besztercebányai tornaversenyéről.

A verseny főrendezőjétől mint legilletékesebb egyéntől és egyszerűen mint leginkább érdekelttől is egy hosszabb cikket vettünk, mely részletesen ismerteti az okokat, melyek a verseny sikerét kockáztatták. A cikkből helyszüke miatt csak a lényegesebb részeket közöljük, fenntartván mult számunkban közölt véleményünket, és megjegyezvén, hogy az alább olvasható sorokkal több tekintetben nem értünk egyet. Általában ma sem tudunk jobb véleménnyel írni a versenyéről, mint először írtunk és a mint ott Besztercebányán és itt is mindenkor őszintén nyilatkoztunk.

Ime Wirth ur több helyen megrövidített és így lendületében vesztett cikké.

A verseny lényegtelen fogyatkozásai, melyeket a kedvezőtlen viszonyok szültek, oly versenyeknél is előfordulnak, és elő is fordultak még lényegesebb hibákkal együtt, melyek sokkal kedvezőbb viszonyok közt tartattak meg.

Ily ellenséges körülmény volt mindennek előtt a versenyt megelőző kéthetes rossz idő nap-nap után hulló záporaival, melyek sokszor egy-egy napon háromszor-négyszer is megeredtek s csak 12 órával a verseny megkezdése előtt szüntek meg. Ez a folytonos esőzés a versenytér elkészítését tényleg az elemek elleni harcra tette, a futópálya talaját pedig úgy elrontotta, hogy daczára a legenergikusabb emberi munkának — s ebben Hugyecz György Wünsch-féle cementgyári főnök uré az oroszán-rész — még a verseny napjának reggelén is arról tanácskoztak a helyszíne kivonult szaktanárok hogy megtartsák-e egyáltalán a versenyt, vagy az intézetek haza távozzanak-e meglegedve azzal, hogy a programm némely pontját valamely zárt helyen markirozzák. Csak egy, a délelőtti órákban keletkezett éjszakai szél tette lehetővé, hogy a folyton erőltetett méretű emberi munka mellett a szaktanárok értekezlete délelőt 11 órakor

végre kimondhatta, hogy a verseny programmtól eltérőleg délutáni egy és fél óra helyett három órakor a versenytéren meg lesz kezdhető. Természetes, hogy a főrendező akkor 11 órától délután 3 óráig embertőlötti munkát végezett, mert a téren a szereket végleg rendeznie, ezeket és az egyes versenyek helyeit, valamint az oszlopok fölállási helyeit is hirtelen táblákkal kellett megjelölnie, azon kívül már két órakor az „Alsó réten” gyülekező intézeteket oszlopokba állítania és a fölvonulást vezetnie. Természetes az is, hogy ily körülmények közt az összpróba elmaradt, a mi nem csak a szakember, hanem a józan laicus szemében is sokat jelent.

De a főpróba elmaradásán és az elemek ellenséges harcán kívül a rendezés munkáját más, emberektől eredő hibák is bénították, melyek azután nagyobb bajt is okoztak. Az igazsághoz híven, minden indulat nélkül ezekre is rá kell mutatnom annál is inkább, mert ezekről sem szakember, sem laicus, ki magának a versenyről ítéletet akar formálni, mit sem tud. Ilyenek voltak:

Először, hogy a versenytéren a tribünök fölállításának és a futópálya elkészítésének munkálatai a főrendező sürgetéseinek daczára nagyon későn kezdettek meg. A főrendező az illetékes közegeket hetekkel megelőzőleg arra kérte, hogy a munkálatok május hó 15-én megkezdessenek, és 23-án minden készen legyen a célból, hogy a helybeli intézetek tanulóival pár összpróbát tartsanak a hely színén a harang konditással egybekapcsolva. Az eredmény az volt, hogy a munkálatok éppen 23-án, tehát négy nappal a verseny előtt kezdettek meg. Ez azután számos, az időjárásnál is nagyobb bajt okozott. Először is azt, hogy a tribünök, melyeknek gyors, előre be nem mutatott terv szerint való készítését a főrendező ellen nem őrizhette, elcsúsztak, alacsonyok, a tértől el nem korlátoztak, a földszínnel egyszintén kezdődők s oly csekély lejtőjűek voltak, hogy a publicum egymástól nem láthatott. Mindez a közönséget a tér előzőnlésére invitálta. De másodsor ebből származott az a nagyobb baj is, hogy, mivel a munkálatok a verseny napjára is benyúltak, annak daczára, hogy a helybeli intézetekkel két összpróba is tartatott, mégis, mivel sem a harangoszlop fölállítva, sem a tér elkészítve nem volt, még a helybeli intézetek sem mehettek egyszer sem ki a versenytérre, hogy ott legalább az ütemkondító szaktanár kipróbálása végett elkerülhetlenül szükséges próbát megtarthatták volna. Ez a dolog aztán tényleg megbosszúlta magát, ugyanis az ütemezés a szabadgyakorlatok utolsó, tizenkettedik figurájában rossz volt. Ha a tér kellő időben elkészült, ha a munkálatok 15-én megkezdettek, akkor míg egyrészt kényelmesen dolgozva az egész olcsóbb is lett volna, addig másrészt a tribünök szélszerűbben ellenőrizhetők lettek volna, s a helybeli intézetek két próbáját is ott tarthatták volna meg, a mi az ütemezési hibát megszüntette volna. E munkálatok végzését a városi hatóság vette magára. Igaz, hogy azt ezért okolni nem lehet, mert szűk anyagi viszonyaihoz képest úgy jóakarata, mint anyagi támogatása által tényleg elősegítette a verseny létesülését, de a város illető szakközege minden felelősség alól alig vonható ki. Annyi tény, hogy a rossz idő s az előző heti főispáni beigtatás sokat megmagyaráz; én senkit sem vádolok, csak azt a tényt akarom kiemelni hogy a munkálatok kései megkezdése okozott a verseny lefolyásának legtöbb bajt.

A másik, szintén emberektől származott baj az volt, hogy míg a főrendező a szakemberekkel a fölvonulást az „Alsó rétről” a versenytérre vezette, tehát, a míg a

versenyterén egy szakember sem volt, akkor a publicum óriási érdeklődésének engedve, tényleg vagy 600 emberrel több egyént bocsájtottak ott a hely színén készített jegyekkel a térre, mint a hány tribünhely tényleg volt. Igaz ugyan, hogy ez a körülmény némileg menthető a publicum érdeklődésével, melyet vissza kellett volna utasítani, az is igaz, hogy így jóval több bevétel volt, mint másképp lett volna, de ez is vég nélkül zavarólag folyt be a versenyre. Ez a publicum ugyanis úgy látszik, a rendezők egyenes utasítására, letelepült odahordott padokon a tribünökkel szemközti felvonulási oldal hoszában, s daczára a főrendező kérelmére kirendelt katonai kordonnak, tényleg ez züllesztette szét a szabadgyakorlatok befejezte után a háttérbe vonulni ép e publicumból nem tudó tanuló — oszlopokat. Egyébiránt ez kisebb baj az előbbinél, mert hiszen még egy oly verseny sem volt az országban, a hol tanulók maguktól is szét nem osztak s rendetlenséget nem okoztak, és így az egyes versenyeket a publicum szeme elől el nem zárták volna. Ugy látszik, hogy az abszolút rend az ily ifjusági tornaversenyeken — legalább két budapesti versenyen nyert személyes tapasztalataim alapján — lehetetlen is de véleményem szerint nem is kívánatos, mert a diákság közbevegyülése, társaik kurjongató biztatása, győztesek körülfogása s fölemelése egy szóval, mindazon kedves rendetlenségek kizására által melyek az ifjusági tornaversenyeknek oly kedves elevenséget kölcsönöznek, a verseny képe nagyon is sablonos, pedáns lenne. Az ifjusági tornaversenyek végre is az ifjuság ünnepe, hát ne is akarjuk őt vaslánczokkal korlátozni. Ez a helyes tényállás. A publicum bevegyülése baj volt, de tényleg semmi komolyabb rendetlenséget nem okozott. Rendetlenség — számba ily esetben szerintem csak az mehet, ha akár a részletes program pontatlan kidolgozása, akár a térnek czélszerűtlen, attól elütő berendezése, akár a tornaszereknek, versenyhelyeknek hiányos, pontatlan, vagy egyáltalán hiányzó megjelenése folytán az egyes intézetek szereikre, az egyes csapatok versenyekre nem találván, a téren gyámoltalanul csatangolnak, s a program gyors, egymásután való végrehajtását akadályozzák, vagy ha pontatlan utbaigazítás alapján maguk a szaktanárok sem tudják minden perczen, hogy mihez tartás magukat, ily esetben próba nélkül végnélküli zavar áll be. Hogy versenyünkön ilyes fönnakadás próba nélkül is egyáltalán elő nem fordult, hanem a program minden száma rövid négy óra alatt fönnakadás nélkül kimerített ép ez bizonyítja azt, hogy a rendezés ab ovo szakszerű és lelkiismeretes volt.

A „Herk.“ mult számában közlöttekre vonatkozólag a következőket jegyzem meg:

1. A játékok nem a program túlhoszú volta, hanem a miatt maradtak el, mert a verseny a pálya készszen nem léte miatt d. u. egy és fél óra helyet a mint az program szerint tervezve volt, csak három óra után vette kezdetét.

2. Bejelentett tanuló neve a névsorból emberi tévedés alapjába egyetlen esetben maradt tényleg el.*) A többi panaszra alkalmat adott esetben maguk a jelentést, beküldött szaktanárok a hibásak, mert egy-egy

*) Egyedül a bpesti ref. gymn. tanulói közül 4-et nem engedtek versenyre vagy ha győztek nem kaptak díjat mert a füzetben nem volt a nevük, holott be voltak jelentve.

Szerk.

osztályból ugyanazon versenyre 3—4 tanuló is jelentettek. Természetes, hogy ezek közül a részletes programba csak az első került bele.

3. A szertornázás és katonai rendgyakorlatok elbírálását szakemberek végezték, utóbbi tiszturak is, kik ebben legilletékesebbek. A jegyzőkönyvet helyettem, ki a rendezéssel voltam elfoglalva. Lévay István főgymn. igazgató ur végezte nagy pontossággal. En az elbírálásokba sehol be nem folytam. — Ha tévedés történt a szakbírálok felelősek.

4. Szerintem is, a verseny tapasztalataim okulván, nagyon czélszerű, hogy senki se legyen a maga tanítványa bírāja. De hát a program készítésénél ki gondolta volna, hogy igazságszeretet helyett gyermekes és beteges kitünési vágy fog vezetni némely szakembert. Beszterczebányán, 1895. jun. 18.

Wirth Gyula.

A „Hunia“ kerékpár versenye.

(junius 16 án.)

Egy érdekes küzdelmekben, nevezésekben gazdag verseny folyt le csúf esős időben az ügetőversenyterén. Az eredmények azért nem mutatnak fel kiváló számokat, mert a pálya nagy részét az esőzés megrontotta. Valóban meglepő sok velocipédező van már fővárosunkban s nemcsak az ifjuság, hanem az idősebbek is kitétek a versenyen magukért. A verseny rendezése az indítás, időmérés, az eredmények jelzése, rendfenntartás mind kifogástalan volt.

Hanem egy nagyon 'sajnos dologról értesültünk a versenyen. Azt mondták ugyanis szavahihető és tájékozott emberek, hogy a versenyzők közt igen sok olyan is volt, kik egyes velocipéd gyárak, kereskedések fizetett versenyzői, kik győzelmük esetében megbízóiknak üzleti dicsőséget, maguknak pedig kikötött összeget szereznek. Mondják, hogy ez alkalmazottak állandó versenyre készüléshben vannak, és mint versenyző reklámok szedik el az amateur versenyzők elől a díjakat.

Hát ez a dolog sehoggy sem járja. Most csak e megjegyzésre szoritkozunk s mihelyt terünk engedi ugye kérdéssel, mint az általunk már többször kifejtett okokból, hasonlóképp nem helyeselt pénz díjakkal ismét foglalkozni fogunk.

A verseny lefolyását a következőkben ismertetjük:

I. Megnyitó verseny. 1000 méter. Tét: 6 korona, 3 tiszteletdíj, nagy ezüst- kis ezüst- és bronz érem. Első lett 1 p. 50²/₅ mp. alatt Fridrich V. a Bp. K. E. tagja, másocik Wigand R. a Hunniától 1 p. 5³/₅ mp. 3-ik Schwáb B. a Hunniától 1 p. 53 mp. alatt. Igen érdekes küzdelem, Schwáb eleinte igen szépen vezetett.

II. *Nyeretlenek versenye.* 2000 m. 3 érem. Indultak: Katzer Ödön „Hunniá“, Linczbauer Ferencz B. K. E., Adamovits Milán „Hunniá“, Picker Rezső Bp. K. E., Incze Ferencz O. B. C., Kellner Gyula „Hunniá“, Némedy Jenő Bp. T. C. A versenyt igen könnyen nyerte meg Kellner 4 percz 12 mp. alatt, 2-ik Némedy 4 percz 18²/₅ mp.

III. *Főverseny.* 5000 méter, 3 tiszteletdíj és 3 érem. Indultak: Pataky János M. T. K., Friedrich Vilmos Bp. K. E., Hannó Arthur P. K. E., Wiegand Rezső „Hunniá“, Fabini Henrik Hunniá, Schwáb Béla Hunniá. Első ismét Fridrich lett 10 p. 25⁴/₅ mp. alatt. A második Wiegand 10 p. 26³/₅ mp., ki jogosan emelt óvást

Weiner Mátyás
Andrássy-ut 3. sz.

Uraim és hölgyeim! Athléták, kerékpárosok, lawn tennist játszó, evezősök, uszók és torna egyletek Önöket megfogja lepni elegáns sport-diva tizikkeim olcsó ara

Friedrich győzelmé ellen, mert a belső körben hagyta el őt és a pályáját elvágta. Az óvást elvetették. 3-ik Schwáb 20 p. 27³/₅ mp.

IV. *Seniorok versenye.* 2000 méter tiszteletdíj és 3 érem. Indultak: Watterich Ödön „Hunia“, Urbanek Lajos Hunnia, Lejtényi Dezső Bp. K. E., Farkas Lajos Hunnia. Igen érdekes verseny volt, melyben a talán legidősebb Watterich vezetett, majd Urbanek és végül Farkas, ki elsőnek is ért be 5 p. ⁴/₅ mp. 2-ik Urbanek 18¹/₅ mp. alatt. A közönség lelkesen megéljenezte a versenyzőket. Azonban a seniorok versenyénél helyén való volna az előnyadás.

V. *Térelőnyverseny.* 3000 méter. 100, 60 és 40 korona díj. Indultak: Pataky János M. T. K. start, Friedrich Vilmos Bp. K. E. start, Hannó Arthur P. K. E. 70 m. előny, Wiegand Rezső Hunnia 40 m. előny, Fabini Henrik 80 m. előny, Hűvös Iván 200 m. előny, Schwáb Béla 60 m. előny, Eichhorn Emil 90 m. előny. Első lett Eichhorn egy félkerék hosszal, második Schwáb. Idő a csaknem egyszerre beérkezőknél 5 p. 47 mp. Rendkívül szép küzdelem volt. Harmadik Hannó 5 p. 48 másodp.

VI. *25 kilométeres verseny.* 25000 méter. 200, 100, és 50 korona díj és 100 korona vezető díj. Indultak: Pataky János M. T. K. Friedrich Vilmos Bp. K. E. Wiegand Rezső Hunnia, Fabini Henrik Hunnia, Schwáb Béla Hunnia, Eichorn Emil Bp. K. E., Picker Rezső Hunnia. Az egész versenyt mindvégig érdekessé tette a vezető-díjért való küzdelem, mennyiben minden körben igyekeztek a versenyzők a csapat élére kerülni. A legtöbb körben vezetett Friedrich, azután Schwáb. A versenyt Pataky (Rottenbiller) nyerte meg gyönyörű szorításával 56 p. 31⁴/₅ mp. alatt, 2-ik Friedrich 56 p. 32²/₅ mp., 3-ik Schwáb 56 p. 33 mp.

VII. *Vigasz-verseny.* 2000 méter 3 érem. Indultak 4-en. Igen szépen vezetett Hűvös, de a verseny vége felé kimélte magát és első lett Wiegand.

A versenyek legutolsóját is a nagy és diszes közönség élvezettel nézte végig a szeles hideg időben. Rágondoltunk arra a sok veszekedésre, heves czikkekre, mellyel ki tudtuk vívni, hogy a versenyek mindenesetre megtartassanak a kitűzött időben.

Különfélék.

Tornatanári tanfolyam nyílik meg augusztus 1-én Wlassics Gyula vallás- és közoktatási miniszter felszólítására a „Nemzeti Torna-egylet-ben“. A tanfolyamba való felvételért folyamodhatnak a miniszteriumhoz oly még 35 évüket be nem töltött középiskolai tanárok, kik a tornázásban való jártasságukat igazolni tudják. A tanfolyam szept. 15-ig tart.

Iskolai játéktanfolyam. A közoktatásügyi miniszter által középiskolai tanárok számára rendezett második játéktanfolyam m. hó 16-án nyílt meg. A minisztérium képviseletében Klamarik János dr. miniszteri tanácsos jelelt meg, a ki a miniszter nevében üdvözölte a tanfolyam tagjait. Az első előadást Szigetvári Iván dr. tartotta „A játék feladata a nevelésben“ czimmal. A tanfolyamon ötvenen vesznek részt, többnyire középiskolai tanárok. Azonkívül Glücklich Vilma, egy fiemei fiatal tanítónő is részt vesz, a ki mult héten jelesen tette le az érettségi vizsgálatot az V. ker. reáliskolában. A tanfolyam, a melynek játszóteréül a városligeti mesterséges jégpálya szolgált, egy hétig tartott s az eredménnyel a

hallgatók nagyon meg vannak elégedve, mert mint többen örömmel tudatják velünk, majd hatvan játékot tanulnak meg, A tanfolyam vezetőjét Dr. Ottó József tanárt a hallgatók egy diszes emléktárggyal lepték meg a tanfolyamot záró banketten. — Minden jót és szépet reménylünk e tanfolyamnak hallgatóitól, csak legyen idejük és helyük a tanult játékok gyakoroltatására.

A magyar Athletikai-club m. hó 11-én tartotta ez évi rendes közgyűlését a nemzeti lovardában. A közgyűlés főtárgya az elnökség választása volt s már hetekkel előbb élénk agitáció folyt afőlött, hogy a hivatalos listát részben kibuktassák. A mai közgyűlés tehát rendkívül népes volt s a klubtagok ugyancsak élénken vitatták az „öregek“ és „fiatalok“ pártjának esélyeit. Amazok Gerenday György a régi alelnök mellett foglaltak állást a fiatalok pedig dr. Krasznay Ferencét szerették volna alelnöknek, de a régi választmányt csekély kivétellel meghagyták volna. A szavazás eredménye szerint gróf Andrassy Gézátt 182 szavazattal újra megválasztották elnöknek; dr. ifj. Széchenyi Imre grófot 139 szóval egyik alelnöknek, a másiknak pedig dr. Gerenday Györgyöt 112 szóval, Krasznay 78 szavazata ellen. A közgyűlés még azt is, kimondta hogy a tagdíjakat az őszől kezdve föleméli.

A „Nemzeti Kerékpár-Egyesület“ július hó 7-én tartja meg V-ik országuti versenyét a következő sorrendben. I. Bajnoki verseny. E verseny nyílt az összes magyarországi sportegyesületek tagjai tészére. Táv. 100 km. Pálya a külső kerepesi-úton levő 6 kilométeres jelzőkötől a Hatvan előtt levő 56 kilométeres jelzőkőig és vissza indulási pontig. Elsőnek ha a távolságot 3 óra 55 percz alatt megteszi, egyleti arany érem és tiszteletdíj (elnöki ajándék) mindenesetre ezüst érem és a tiszteletdíj; ugy a másodiknak, mint a harmadiknak ezüst érem és tiszteletdíj, negyediknek csupán ezüst. érem Győztes (első) ha a kitett recordot javítja, a Nemzeti kerékpár-egyesület országuti bajnoka“ czimét mindaddig viseli, míg ujabb ily bajnoki verseny alkalmával a czim másra megy át. II. Nyílt verseny mindazon versenyzők számára, a kik eddig első díjat nem nyertek Táv. 40 km. Pálya a külső kerepesi úton levő 6 kilométeres jelzőkötől a gödöllői 26 kilométeres jelzőkőig és vissza az indulási pontig. Első és másodiknak ezüst harmadiknak és negyediknek bronz érem. Második díj csak akkor adatik ki, ha legalább hárman, a harmadik pedig, ha legalább öten és negyedik díj, ha legalább heten indultak. Az indulás az I. versenyben délután 2 órakor, a II. versenyben d. u. 3 órakor történik. Nevezések az egyesület versenybizottságához Ludvigh Gyula alelnök czime alatt, Budapest, VI., Andrásy-ut 83, II. lépcső III. em. 54, postán ajánlottan, esetleg az egyesület helyiségbe (VII., Király-utca 89 szám, földszint) küldöncz által küldendők be. A borítékon a „Nevezés,“ szó feltüntetendő. Nevezési záridő: 1895. évi július 2-án este 10 órakor. A verseny időjárásra való tekintet nélkül megtartatik.

Budapest, 1895. május 20-án.

A „Nemzeti Kerékpár-Egyesület“ sport-bizottsága nevében
Székely Jenő s. k. Strasser Ulrik s. k.
e. útkár. e. elnök.

A középiskolai tornatanítók állásának rendszerezése. Dr. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter végleg megállapította a középiskolai tanárok állásának és javadalmazásának szabályzatát. A szabályzat szerint a nyolczosztályu középiskolákban működő önálló rendes tornatanítók a X. fizetési. osztályba soroztatnak 800, 900, 1000 frt fizetéssel, megfelelő lakpénzzel és 100 frt

ötödéves pótlékkal. A nem teljes középiskolákon, vagy nem teljes heti óraszámú működő (rendkívüli) tornatanítók, mint óraadók a vidéken egy heti óra után 44 frt, a fővárosban 50 frt jutalomdíjat húznak. Ez utóbbi jutalmazási kulcs érvényes a tornatanítás helyettesítésénél vagy a párhuzamos osztályoknál előálló óratöbbleteknél is. Ezen szabályzat értelmében több jelés tanár már meg is kapta kinevezési okmányát. — Ne legyen tehát ezután elégedetlenség a tornatanárok közt! Miniszterünk tudja, hogy a testgyakorlati refórm a tornatanárok vállain lain épülhet csak fel és e vállakra nem lehet csak terhet rakni, hanem állásukat is meg kell erősíteni.

Az olympiai játékok ügye végre-valahára örvedetes megoldásnak néz elébe. Már említettük, hogy a „Nemzeti Tornaegylet“ kezdeményezésére egy a különböző sport-egyesületek küldötteiből alakítandó értekezlet fogja a szükséges előkészületeket megbeszélni. Időközben a kormány is nyilatkozott: a közoktatási miniszter hajlandó a vállalatot anyagi támogatásban is részesíteni s felhívta a honi sportegyesületeket, hogy jelöljenek ki olyan „valóságos“ bajnokokat, kik a versenyekben részt óhajtanak venni. Ezenkívül — mint értesülünk — ezen ügyben a miniszterium részéről szeptember havára egy szakértekezletet szándékoznak kitűzni. Addig is Kemény igazgató azon fáradozik, hogy a különböző versenyneveknél érvényes szabályzatokat megszerezze és hű magyar fordításban az érdeklődőknek mielőbb hozzáférhetővé tgye. A szükséges költségek, véleménye szerint, a 300 frtot személyenkint semmi esetre sem fogják túlhaladni. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál ő maga, valamint a görög helyi bizottság vezértitkára, kinek teljes címe: Mr. F. Philémoñ, ancien maire d'Athènes, Secrétaire général du Comité d'organisation des jeux olympiques, Palais du Prince Royal, Athènes. Lapunk, mint eddig úgy ezentúl is híven és gyorsan fogja közölni az ezen ügyre vonatkozó vázlatokat és minden újabb mozzanatot.

A ki egy egész megyét kommandíroz. Az asszonyokról mondják, hogy ők dominálják az egész világot. Igaz, de csak otthon, négy fal közé szorul összes bírodalmuk, ezeknél nagyobb ur a kis gyermek, akinek tudvalevőleg a király sem parancsol. Nekünk Nyitrán írja a „Ny-i Szemle.“ — még nagyobb poténtásunk is van, akinek csak egy szavába került s legelőkelőbb megyei embereink egyszerre úgy megáltak, mint a Veres-tenger hullámfala; akárhányan voltak is egy csoportban. Ez az egész nyitramegyét, sőt még jóval többet, egy egész generációt kommandírozó ember nem más, mint Gisser Gyula nyitrai törha-tanár és vívómester, ki 28 évi érnvedetlen szolgálat után végre valahára véglegesítetteti és a X. fizetési osztályba léptetett elő. A közbecsülésben álló tanár elő léptetése bizonyára a kedvező benyomást teend.

A Stefania Yacht-Egylet által Balaton-Füreden a júliusban rendezendő Vitorla-lawn-tennis-versenyek programja: A versenybizottság határozza meg valamennyi versenyre nézve a hajó vízvonalaéhoz, illetve a befutandó pálya hosszához mért időtérítmányt, az indulás irányát és módját, valamint minden egyes verseny kezdetét. Julius 11-én. I. Egyleti díj. Minden hajó számára, tét 15 frt, táv. 15 kilom. háromszögben, háromszor megkerülve, összesen 45 kilom. Julius 14-én. II. Egyleti díj. Handicap. 32 láb vízvonala al i hajók számára, tét 15 frt, bánat

5 frt, táv 9 kilométer háromszögben, háromszor megkerülve, összesen 27 kilométer. Julius 16-án. III. Hölgyek díja. Minden hajó számára, tét 20 frt, táv. 15 kilométer háromszögben, háromszor megkerülve, összesen 45 kilométer. Julius 18-án. IV. Tihanyi díj. Adja a tihanyi főapátság és a fürdőigazgatóság. 32 láb vízvonala aluli hajók számára, tét 15 frt, táv. 9 kilom. háromszögben négyszer megkerülve összesen 36 kilométer. Julius 23. és 24-én. V. Lawn-tennis viadal, Magyarország bajnokságáért. Nyílt verseny amatőrök számára. Tiszteletdíjat adja a „Stefania Yacht-Egylet“. Tét 15 (frt. A viadal részletei a hetyszínén lesznekközölve. Nevezési záridó a verseny napja 10 órájáig d. e. Julius 26-án. VI. „Arám“ díj. Adja gróf Károlyi László. Minden hajó számára, tét 15 frt, táv. 15 kilométer háromszögben, háromszor megkerülve, összesen 45 kilométer. Indulás után először a síófoki, azután a tihanyi uszányi veendő, azokat jobbról hagyva s ez a sorrend minden kerülőnél betartandó. A nevezés és a tét bármikor, de legkésőbb az illető versenyt megelőző nap déli 12 óráig az ügyvivő alelnök (Vice commodore) urnál jelentendő be illetve fizetendő le. Minden verseny kezdetét egy órával előbb három mozsárlövés jelzi. A vitorla-versenyeknél a „Stefania Yacht-Egylet“ verseny szabályai irányadók.

Kerékpárversenyek Pécsen. A pécsi kerékpár-egyesület e hó 16-án tartott országos országuti versenyei fényesen sikerültek. A versenyeket óriási közönség nézte végig. Aó eredmények következők:

I. verseny „Magyarország helyi bajnokságáért az 1895—6. évre. Táv. 7000 m. 1. Ifj. Bedő Imre a pécsi k. e. tagjai 21 perc alatt. 2. Jüngling József Budapestről 22 p. 40 mp. alatt; 3. Pintér Ferencz a pécsi k. e. tagja; 4. Szabó Antal Sopronból.

II. Sopiana-verseny: Táv. 15 km. 1. Pintér Ferencz 2. de Carine Emilio a pécsi k. egylet tagjai.

III. Vendégek versenye. Táv. 30 km. 1. Szabó Antal a seproni „Hungária“ tagjai; 2. Jüngling József a budapesti „Hunnia“ tagja.

IV. Baranyai nagy távverseny. Távol. 1214 km. 1. Walla Ferencz 5 óra 54 perc; 2. kiss Ernő 6 óra 37 perc; 3. Philipovits József pécsi k. egylet tagjai.

Kerékpáregyesület Győrött. Ez a sport hazánkban nagyon kedvező talajra talált és ma már alig van az országban nagyobb város, ahol a kerékpárosok ne tömörültek volna, egyletté ne fejlődtek volna. Győrött sokáig vártak magukra a kerékpározást kedvelő urak, noha Győrnek kedvező geográfiai beosztása már régen indokoltá tette volna az egyletté való alakulást. Dehát még most sem volt késő. Elég az hozzá, hogy Győrött pünkösd-hétfőjén megalakult a kerékpár egyesület. Üdvözljük az új egyeletet! A tisztikar is megválasztottat, elnök: Mendel Béla akad. festő, kapitány: Árvay Géza főg- torna-tanár titkár: Skultéty László jöhhallgató, pénztáros; Látos Elek. Választmányi tagok: Fleischmann M., Fridli Gy., Horváth A., Lukárp V., Limbeeh F., Mayor E, Neubauer K., Sarkady K., Szabó K. és Puntigam N. Póttagok: Eckstein N., Rusa J. és Krasz M.

A körmöczbányai áll. főreáliskola igazgatósága a szokott évi tornavizsga helyett június 8-án, a kohó-torna- és vívóversenr rendezett belépti díjjal. A város színe-java nézte az ügygs tornásokat, kit Haitsch Samu tanár vezetése mellett ez idén mutatatták be magukat először a vívásban, Szépek voltak a mutatványok mind, de kitüntek a katonai gyakorlatok is, melzekkel az ifjusága a besztercebányai kerületi versenynél csak legutóbb is díjat nyert. A verseny létrehozása s a növen-

dékek kiképzése körül Pszotka Ferencz, Haitsh Samu és d'Ouvenou Gyula tanárok fáradoztak. A belépti díjak 80 frton felül eredményeztek, mely összegből egy alapot létesítenek, melynek célja, hogy a jövő évben a szegény tanulóknak is lehetővé tegye az országos versenyen való részvételt. A verseny után zene mellett levonultak a tornászok az Alsó Lövő helyiségeibe. a hol táncmulat-ságot rendeztek.

X Klósz György fényképészeti műintézet Budapest V. Kossuth Lajos-téza 18 sz. I. emeleten Telefon állomás Elvállal mindennemű fényképi felvételeket, többszörösítéseket gépekről, ipar-, mű-, és tan-tárgyakról sat. Photolithographia, czinkographia, fénynyomat, autographiai, fénymásolat.

A sport közönség figyelmét felhívjuk *Weiner Mátyás* mai hirdetésére.

A „Herkules“ kiadóhivatalában
(Budapest, VIII., József-körut 5.) kaphatók

- Porzolt Kálmán munkái:** **A párbaj.** Színmű 1 felv. Először adatott a nemz. színházban 1881-ben —.40
Az irodában. Magánjelenet... —.30
Szerencsétlen furulyások. Elbeszélések. 1883. ... 1.—
Viharos élet. Elbeszélések. 1886. ... 1.—
Fürdői emlékek. Elbeszélések. 1886. (Képekkel) ... 1.—
Sport és szerelem. Elbeszélések. 1887. (Képekkel.) ... 1.—
Amor im Bade. A „Fürdői emlékek“ német kiadása. Berlin, 1891. Ára 1 márka.
Sport und Liebe. A „Sport és szerelem“ német kiadása. Berlin, 1892. Ára 1 márka.
Herkules. Testgyakorlati és sport közlöny. 1884—1895. évf.
Képes sportnaptár. Az 1886. évre ... 1.50
A testgyakorlati oktatás rendszere. A testgyakorlati oktatásra vonatkozó törvények és rendeletek gyűjteményével. 1886. ... —.80
Reform naptár. 1892. Politikai és szépirodalmi tartalommal —.40.
A Dunántul irásban és képben. 1892. ... 1.—
II-ik kötet (1893.)... 1.—
Porzolt Jenő: **A korcsolyázás kezi könyve.** Képekkel. 1.—
Porzolt Lajos munkái: **A magyar labdajátékok könyve.** Képek. s gr. Eszterházy M. előszavával 1.—
A tornázás kezi könyve. Képekkel ... 1.20
Tornakártyák. Képekkel ... 1.—

Hip! Hip!
Hurráh!

Uj, képes, athleta-, torna-, regatta- és bicycle **sportöltözék** árjegyzékem megjelent. Kapható ingyen. **Fraenkel Henrik**, Budapest, Kálvintér 5. 5—5

Kerékpár
ujdonságok!

A legnagyobb kerékpár gyári raktárban.

Budapest, Károly - körut 3. szám.

Eredeti **Torillon** és **Dunlop** kerékpárok, pneumatikus abronccsal. — Ezen ujdonságok megtekintése végett van szerencsém a n. é. kerékpár kedvelő közönséget tisztelettel meghívni.

HERBSTER KÁROLY, mûgépész

Nagy képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. 5—10

Stamm József

mûgépész

BUDAPEST,

VIII. ker.

József-körut 40. sz.

Ajánl kitünő

KERÉKPÁRT

csak 130 frt. Bicycle permatik, lámpával és csengővel együtt. 4—10

Javításokat olcsón elfogad. — Pontos kiszolgálás.

Eisenschiml és Wachtl

BUDAPEST,

IV. ker.

Váci-utca 12

Gyár és raktár:
BÉCS,
Kaiserstrasse 62.
Mindenféle fényképészeti gépek és készülékek.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

4—10

Pártoljuk a honi ipart!! Adria kerékpárok

az angol gyártmányul teljesen egyenrangu de sokkal olcsóbbak kaphatók

Deményi és Angyal

5—10 kerékpárok gyári raktárában

Budapesten, Andrassy-út 30. szám.

✱ Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve ✱

Mindenki nyerhet a

tőzsdén, mert cégem csekély fedezettel vállal el megbízásokat az általam ajánlott értékpapírok vásárlására. Pénzt váltókra hitelképes egyénekre követték 7 százalék mellett, úgyszintén katonatisztek részére, amortizációs kölcsönök az ingatlan legmagasabb értéke erejéig 5 és fél százalékra, második és harmadik helyre. Építkezési hitelt és konvertálásokat lebonyolítok. Gabonavételre és eladásra megbízásokat kis jutalék mellett válllok el.

SCHWARCZGYULA

5—12 tőzsde-, termény- és kereskedelmi bizományi üzlete
Budapest, VII. ker., Klauzál-utca 8. sz.

Előfizetési díj:

Negyedévre 1 frt
Félévre 2 frt
Égész évre..... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

Ferencz-körut 16.

PORZSOLT KÁLMÁN.

József-körut 5.

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal

Budapest, József-körut
5. szám.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club
Beregszászi Korcsolyázó-egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti Torna-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet
Első Magyar Vivó-Egylet,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Föv. Vivó-Club,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.

Kolozsvári Athletikai Club,
Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.
Lévai Torna- és Vivó-Egylet
Lőcei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcei vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Magyar Vesző-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Ovári Torna- s Vivó-Egyl.,
Marosvásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egyl.,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,

Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,
Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
O-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozsonyi Hajós-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egyl.
Sátoraljaújhegyi Korcs.-Egyl.
Selmeczi Akad. Athléta-Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egyl.,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegei Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli korcs.- és hajós-Egylet,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zombolyai Athletikai-Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallas- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Az ezredéves országos kiállítás testgyakorlati részének tervvázlata.

A testgyakorlati kiállítás tárgyainak elhelyezésére egy különálló minta-tornacsarnok és a hozzá tartozó öltöző szolgálnak.

A tornaszerek kiállításának magvát a vallas- és közoktatásügyi ministerium által kiállítandó középiskolai minimális tornaszeregyűjtemény képezi. Ennélfogva ezen iskolai szerekből ezek mellett csak olyanok bejelentése kívánatos, melyek egyben-másban különösebb szerkezetüknél fogva érdekesek. Így pl. helye volna a csarnokban egy gerely czéldobási oszlopnak az eddiginél czélszerűbb alakban, egy könnyen felállítható és szétzedhető korlátnak stb.

Az egyesületi tornaszatban használt szerek, mint lebegő nyújtó, ugró-asztal, amerikai nyújtó, nagyobb szulyzók, rugó deszkák stb. kiállítását tornaegyesületeinktől várjuk. A szerek vas- és farészei vékonyan befestve, szépen kidolgozva küldessenek be. Kiállíthatók a tornaszerek egyes alkatrészei is.

A játékeszközök közül a középiskolai minimális gyűjteményben csak a kisebb-nagyobb bőrlabdák, a hajító labda és pár labdaütő van biztosítva. Így tehát e téren iskoláink és különösen vidéki tornatanítóink feladata volna az ország különböző vidékein szokásos test-edző játékok eszközeit beküldeni. — A nép gyermekei által készített csülköt, csülökverő botot, csáklját, csákllyabotot, az erdélyi kótya-labdát, a vasmezei karikát, a baranyai, somogyi kanászos-játék eszközeit stb. kellene egybegyűjteni a kiállításra.

De kívánatos, hogy a már nálunk meghonosodott vagy meghonosításra méltó idegen játékok eszközei is kiállíttassanak.

Rajzokban lehet bemutatni különösen a jól épített tornacsarnokokat. Elég azonban az alaprajz, oldalmetszet és a homlokzati rajz beküldése.

A játékterek rajza is beküldhető a versenypályák kijelölésével. A tanítóképezdek növendékei által készített tornaszerek szerkezeti rajzai, egybekötve vagy táblákban, tanulságos kiállítási tárgyakul fognak szolgálni.

A tornagyakorlatok és játékok tanítását elősegítő rajzok, gyakorlatokról felvett pillanatnyi fényképek kiállítása is igen kívánatos.

Táblázatokban lehetne bemutatni a tornázás eredményeit, a test erősödésének méreteit. Így pl. egy tanulóknak ugrási, huzódási stb. haladását évről-évre. Vagy összeállítható egy egész iskola ugrási eredménye egy vagy több évről.

A tornaórák, kirándulások, játékok beosztása, kirándulási és játékeredmények statisztikája stb. mind táblákban állíthatók ki.

A táblák magassága 45 cm., szélessége 60 cm.

A magyar testgyakorlati irodalom összes termékeinek egybegyűjtése elodázhatatlan kötelesség. Miért is a legkisebb füzettől a folyóiratok teljes példányáig minden bejelentést örömmel fogadunk. Az értesítőkhben megjelent testgyakorlati tárgyú értekezések is beküldhetők.

Minden könyv vagy füzet szépen bekötve, hátul czimjelzéssel ellátva, állítható csak ki.

Írásbeli munkálatokat különösen a tanítóképezdek-től és a tornatanárképzőtől várunk. Bejelentésre valók ugyanis a növendékek tanítási tervének vázlatai és a kidolgozott tanítási anyagok. Beküldhető egy-egy osztályból 3—3 tanulóknak egy vagy több évi dolgozata egybekötve és felirattal ellátva.

Ide számítjuk még ugy az iskolában, mint az egyesületekben használatos tornakártyákat is. E kártyák dobozban vagy kemény táblákban állíthatók ki.

Tornaszöhönyök is helyet találnak a csarnok mellett levő öltözőben, ha kiváló alkalmas készítésük és csinosságuk ajánlják.

Minták (modellek) kiállítása is kívánatos ugy a tornaszerek készítésére, mint a tornatermek, játékterek bemutatására nézve.

A közoktatási kiállításban csakis az 1867. év utáni mozzanatok vétetén fel, az egyes iskolák testi nevelésre vonatkozó ezen idő előtti adatai a történeti csoportban volnának helyükön.

De annál inkább kívánatos, hogy 1867. utáni időkből a történeti szempontból is érdekes régi tornaszerek,

ratok, rajzok vagy bármely adatok az ezredéves kiállításon feltalálhatók legyenek.

i A felsorolt kiállítási tárgyak bejelentését az egyes iskolák, tanítóképzők és tornatanárképző, tornatanítók egyesülete és az egyes tanítók és tanárok buzgóságától várjuk. A mennyiben azonban a kiállításban itt-ott hiányok mutatkoznak, egyes iparosok és kereskedők bejelentése is elfogadható.

Az eddig részletezett kiállítási tárgyak kiválóan közép- és leányiskolai és tanítóképző-intézeti testgyakorlatokra vonatkozóan, ezek a felsorolt csoportok szerint lehetőleg külön-külön helyeztetnek el a csarnokban.

Az óvodák és elemi iskolák külön épületet nyervén, ezekre vonatkozólag a fő tárgyak ott lesznek helyükön.

A mi a felsőbb tanodák hallgatóinak testgyakorlatait illeti, miután ezek nálunk főképen csak a egyesületekben üzentnek, a testgyakorlati csarnok az ifjúsági testgyakorlatokat felkaroló egyesületeket is szeretné megnyerni mint kiállítókat. Ezek közül különösen fontosak: a torna, vivó, csónakázó, uszó, korcsolyázó, atletikai, veloczipéd- és labdázó egyesületek. Ezen egyesületek kiállításával a tornacsarnok nemcsak az iskolai testi nevelésnek (mint főcéljának) adja a teljes képét, hanem a magyar ifjúság testi erősödésének is bemutatója lesz.

Azonban nehogy az iskolai ifjúsági testgyakorlatok kiállítását megzavarja az egyesületi kiállítás, ennek tárgyai a csarnoknak egyik határozottan elkülönített helyén csoportosíttatnak szakok szerint.

A mely egyesületnek minta-helyisége van, küldje be ennek rajzait vagy fényképét berendezésének feltüntetésével. Azonban az egyesületi kiállításnak célja főleg az, hogy az illető testgyakorlat eszközei gyűjtessenek egybe, míg az egyesületek működésére vonatkozó adatok a csarnokban el nem férhetnek.

A tornaegyesületek részéről különösen az egyesületi tornázásban használt tornaszerek; a korcsolyák közül

a nálunk és külföldön használt fajuakból egy gyűjtemény; a vivószerék közül a különféle kardok és védőeszközök egy-egy példánya; labdák és játékeszközök; uszók. A veloczipédek közül csak egy párnak lesz helye; kívánatos, hogy ezek a legújabbakból és esetleg a legrégebbekből választassanak ki; a csónakok közül egy olyant kellene kiállítani, mely az ifjúság használatára a legalkalmasabb volna.

Minden bejelentett tárgy necsak kiválóan jó és alkalmas, hanem szépen kidolgozott, díszes munka, a kiállításra méltó legyen.

Iskolák, tanárok, egyesületek a csarnokban térdíjat nem fizetnek, míg iparosok és kereskedők csak térdíj-fizetés mellett állíthatnak ki.

A tárgyak bejelentésének végső határnapja szeptember 10-ike.

A bejelentések Porzolt Jenő csoportbiztoshoz címezendők: Budapest, IX. ker., Ferencz-körut 16. szám. Ugyancsak tőle kaphatók a bejelentési iverk is.

Dr. Klamarik János,
elnök.

Balatoni úszó-versenyek.

A „Magyar Úszó-Egyesület“ 1895. évi július 28-án, vasárnap délután 5 órakor Siófokon nemzetközi úszó-versenyeket rendez. Pálya hossza 100 méter, szélessége 25 méter, gyenge árammal a cél felé. Nevezési zárnapp 1895. évi július hó 20-án este 7 órakor. A nevezések az egyesület titkárához (Budapest, VI., Nagymező-u. 5.) küldendők zárt borítékban „nevezés“ megjegyzéssel.

I. *Megnyitó verseny.* 300 méter. Elsőnek a siófoki hölgyek tiszteletdíja és ezüst érem, másodiknak ezüst, harmadiknak bronz-érem. Tét 4 korona.

II. *Nyerellenek verseny.* 100 méter. Oly úszók

Oly nyájasan veloczi-rógat,
Hogy enged a veloczi-czuska . . .

Virág-hullás és szív-törés volt,
Hervadt virányon, alkony tájban.
S hibás csak a veloczi-péd volt,
Melyről e dalt veloczi-táltam.

Veloczi-pallos.

A leányok sportöltönye.

Kérem! Semmi parázna gondolatok, semmi hölgyviselet reformok, de még a jövő századbeli nőnevelés-ügyi kérdések se lebegjenek szem előtt ez alkalommal, midőn csak arról léssen itt szó, hogy a serdülő lányok miként öltözködjének a testgyakorlatok alkalmával, ha már nyilvánosan — férfiak szemei előtt is — szerepeltetjük őket és mozdulataikban nem a kecseljességet, nem az ideális szépet tartjuk fő célul, hanem a könnyűséget, ügyességet, nőknek is illő erő kifejtést, — szóval az edző hatást.

Ne tessék azt hinni, hogy az teljesen közömbös, vajjon a lányok utcai szokásos öltözködéskben tornáznak-e vagy úzzenek más testedzést, vajjon térdig vagy bokáig érjen-e nadrágjuk, és az síma, fodros vagy puf-

Sport és szerelem. *)

Egy úr kerékpározni indult,
S egy bájos lányt veloczi-pelle,
Az úr neve Velo-czirill volt,
A hölgyé meg Veloczi-czelle.

Elegáns volt az ifju ember,
És sikkes volt az ifju delnő,
Az úr fején veloczi-linder,
A hölgy lábán veloczi-pellő.

A házak elmaradtak sorba
S Czirill szolt: „Nem kell már vigyáznunk!
Minek a bók s veloczi-kornya,
Jer édesem, veloczi-czázzunk.“

Oly szépen kér, esdve nógat,
Vasparipájához simulva,

*) Egy német lap dalt közöl a veloczipédéről, mely egy ifju bicikliző par megható szerelmi kalandját írja le. A veloczipéd-dalt hevenyészett fordításban itt közöljük a „Fővárosi Lapok“ után. A hevenyészve is ily lendületesen verselő „Pallos“ álnév alatt elárulhatjuk, ugy is sokan tudják — Palágyi Lajos jeles fiatal költő rejtezik.

számára, kik első díjat még nem nyertek. Elsőnek ezüst-, másodiknak ezüst-, harmadiknak bronz-érem. Tét nincs.

III. A „Magyar Úszó-Egyesület“ bajnoksága rövid távon. 100 méter. Elsőnek arany-érem és a „M. U. E. bajnoka 1895. évben a rövid távon“ czim, másodiknak és harmadiknak ezüst-érem. Tét 4 korona.

IV. *Hölgyek úszóversenye.* 100 méter. Első és másodiknak tiszteletdíj Tét nincs.

V. *Kisérleti verseny.* 100 méter. A siófoki fürdővendégek számára. Első és másodiknak ezüst-érem, harmadiknak bronz-érem. Tét 2 korona.

VI. A „Magyar Úszó-Egyesület“ bajnoksága hosszú távon. 804,5 méter. Elsőnek a „M. U. E. bajnoka 1895. évben a hosszú távon“ czim és arany-érem, második és harmadiknak ezüst-érem. Tét 4 korona.

VII. *Háton úszás:* 100 méter. Első és másodiknak ezüst-érem, harmadiknak bronz-érem. Tét 2 korona.

VIII. *Térelőny-verseny.* 200 méter. Első és másodiknak ezüst-érem, harmadiknak bronz-érem. Tét 2 korona.

IX. *Anna-díj.* Vándordíj. Távúszás a nyílt Balatonból a Sió mólójába. Táv körülbelül 1000 m. Elsőnek ezüst-érem és a siófoki fürdőigazgatóság által adott nagy tiszteletdíj. A vándordíj csak háromszori nyeres után megy a győztes tulajdonába. A nyeres sorrendhez kötve nincs. Másodiknak ezüst-, harmadiknak bronz-érem. Tét 6 korona.

Általános határozatok:

1. A nevezések pontosan kitöltve küldendők be; elkészett és nem pontosan kitöltött nevezések figyelembe nem vétetnek.

2. Részt vehet a világ bármely sportegyletének tagja vagy oly úszó (Einzelschwimmer) is, kit két ily tag, ajánl. Az V. számú versenyben csak siófoki fürdővendégek indulhatnak.

3. A nevezéseknek tartalmazniuk kell: a) a versenyző nevét; b) polgári állását; c) lakását; d) a versenyt, a melyre nevez; e) az illető egylet (melynek tagjaként nevez) igazolását; f) a versenyöltőny színét; g) a tétet készpénzben; melyeknek felét fizetik a M. U. E. tagjai.

4. A versenyeken dressnadrád és sapka viselése kötelező. A versenyzők kötelesek lehetőleg egy- és fel-tűnő színű sipkát viselni, hogy a versenybíró által könnyen felismerhetők legyenek.

5. A versenybíróóság ítélete ellen felebbezés nincs.

6. A nevezések a Magyar Úszó-Egyesület szabályainak vannak alávetve.

7. A handicapra való nevezésnél az idegen egyesületek tagjai nevezésükben kötelesek bejelenteni az általuk elért eredményt s ha többször versenyeztek, a három utolsó eredményt. Az adatok elhallgatása győzelem esetén disqualifikálást von maga után.

Az 1895. évi július 2-án tartott választmányi ülés határozata alapján.

Füzesséry Árpád,
a „Magyar Úszó-Egyesület“ titkára.

Gr. Hadik Sándor,
a „Magyar Úszó-Egyesület“ elnöke.

A leánygyermek testnevelése.*

Megdöbbenve látjuk, milyen sűrűn szedeget el körülünk a halál olyanokat, akikre az elmulás ideje még nem jött el: ma a fiatal leányt, aki kenyérkereső támasza volt családjának, holnap a boldog fiatal anyát

* A napilapok ujabban mind kimerítőbben foglalkoznak a testi nevelés ügyével, érdekes cikkeket közölve itt is ott is. Közlebb a „Magyarország“ hozott egy figyelemre méltó cikket a jeles író Gécze Sarolta tollából. Kivonatossan ismertetjük olvasóinkkal.

Szerk.

fos vagy feszes vagy egészen törökösen bő legyen-e, — vajjon kivágott vagy magas száru, sarkatlan vagy magas sarku cipőben működjenek-e. Tapasztalati tény az, hogy a nem megfelelő öltözettel megbénítjuk lánykainknak cselekvési kedvét vagy akaratát, sőt tehetségét is. Tényleg a legbájosabb arcot és testet is ellehet ékteleníteni helytelen öltözéssel, de viszont meg az arc és test csúfságának visszatetsző voltát is ellehet simítani megfelelő ruházattal. Lánykainkból nők lesznek. Szép-érzéküket megsérteni ruházattal nem helyes, de azt tetszelgésig fokozni sem tanácsos. A szintelen durva kelme tehát ép olyan rossz szélsőség, mint a színes se-lyem. A formátlan zsákszerű nadrág époly elvetendő, mint a trikóval egybekapcsolt szűk térdnadrág. Nadrág legyen, nadrág kell, de az ne éktelenítsen, se ne díszít-son, hanem szükségét pótoljon; azaz csak térdig érjen és az alatt legfeljebb pár centiméternyi fodorral vagy csipkével birjon és ezt is némileg fedje a térdig érő kis szoknya a melynek derékon elkötésével a kis zubbony-nak vagy tornász vagy sport ingnek alja is leszorítottatik és e fölé alkalmazandó a széles és színes derék öv könnyű szövetből. Ezen öltözékben meg van a nőies-ségnek megszokott kelléke, a szoknya. Meg van a fia-talságot és a mozgások kellemeit és könnyűségét jelző térdharisnya. Meg van a sajátos sportszerűséget vagy testgyakorlási nekikészülést mutató kis zubbony vagy kihajtóval ellátott színes ing. Hogy pedig a ruházatnak

ezen jellegzetes voltát el ne rontsa és szépségét el ne rútsa, az csakis sarkos és bokaszorító rövid szárral ellátott legyen. Magas sarok épp úgy nem tűr-hető, mint a mély kivágású papucszerű vagy ellenke-zőleg túl magas száru cipő, mert bokaficbam lehetősé-gének ép úgy elejét kell venni, mint a vérkeringés aka-dályozásának. A mi pedig a vérkeringésnek a lányok fejében, agyukban, arcukban megzavarását illeti, tekin-tettel a nyilvános szerepelletésre: ez már egy egészen más kérdés, a melyre maga az élet adja meg a leghe-lyesebb feleletet. A ki kíváncsi rá, szálljon magába, ke-resse fel a meglett kora nő ismerőseinek leánykori mult-jaikat és figyelje meg jól azt, hogy melyik minő modor-ral és érzéssel érintkezett a férfiakkal leánykorában, ki volt bátrabb, ki szendébb, ki nyiltabb, őszintébb vagy szemesebb vagy szemérmesebb és félénkebb; ehhez vetve az illető „volt lányok“-nak ez idő szerinti női belső és külső állapotát: a következtetés a multból csal-hatatlanul mindenkinél azt fogja bizonyítani, hogy sok-kal több boldog és jobb sorsu nő került ki azon lányok sorából, a kik — — — — — — — — — — no de nem árulom el a magam tapasztalatait, mert még azt találják gondolni, hogy férfi lévén, a hetyke lányokhoz húzodom, holott a hajam szála is égre mered, ha a feleségem kikapóssá válhatására gondolok.

Egy leányos tornász-apa.

Weiner Mátyás
Andrássy-ut 3. sz

Divatáruházam különlegessége valamennyi
SPORTDIVATCIKK legutóbbi UJDONSÁGAI.

aki idegenre hagyja kicsi árváit. A gondolkozó ember előtt ilyenkor önkénytelenül fölmerül a kérdés: „Miért kellett annak a fiatal életnek ily hamar elmúlni?” És vajjon nincs mód az ilyen eseteket szűkebb körre szorítani?”

És ott van a másik jelenség: a betegséggel küzdő, senyvedő sok fiatal nő, akinek betegségét meg-sínyli az egész család; aki nem tud az életnek örülni és nem tud boldogságot teremteni családjá számára sem. Vajjon nem lenne mód az ilyen eseteket megelőzni? Az emberi értelem a test gyöngeségével szemben tehetetlen volna?

Nem az.

De csak oly feltétel alatt, ha az élettan törvényeit tiszteletben tartják. Csakhogy nem tartják tiszteletben, sőt legtöbbször nem is ismerik. Ez az oka, hogy nálunk még annyi fiatal élet pusztul el időnek előtte. Nem kímélik és nem edzik nálunk eléggé a fiatal szervezetet, nem teszik eléggé ellenállóvá; nem ismerik eléggé az életműszereket és azok működését; és tájékozatlanság-ból kárt tesznek a gyermekek egészségében sokszor azok, akik életüket is szívesen adnák értük: maguk a szülők. Az egyes embert azért hibáztatni nem lehet. A hiba az egész társadalomé, a mely előítéleteivel, meg-rögzött szokásaival szakítani nem hajlandó.

A dolog tényleg úgy áll, hogy a leánygyermeket nálunk egyrészt tulságosan kímélik, másrészt tulságosan kimerítik. S a tulság mindenben megboszulja magát.

Nálunk a társadalmi előítélet, sokhelyt a lakásviszonyok is elzárják a leánygyermeket attól, ami testi erősödésének feltétele: az erőteljes testmozgástól. A fiu labdázik, szaladgál, lovagol, uszik; a gondosan őrzött leány mindebből ki van zárva. Az angol síhederleány versenyt lovagol fiu-testvéreivel; nagykorában evez, gyalogol, s űzi a testedző sport minden nemét. Nálunk a jól nevelt leány otthon ül, himző ráma mellett görnyedez, nem gyalogol, legfeljebb sétál; s minálunk középosztálybeli nő nem engedheti meg magának a testedző sportok fényűzését. (Ámbár mindig nyílt kérdés marad: nem nagyobb fényűzés-e a betegség, a háziasszony, az anya betegsége, ami fölemészti sokszor az egész jövedelmet, sőt adósságba veri a családot.)

Nemcsak a testedző játéktól, de a testedző munkától is elzárja nálunk a leánygyermeket az előítélet. Elzárja az anyákat is, főképp az urirendben. Lealázónak tartják a testi munkát. Szégyenlik a seprőt a kezükbe venni, szégyenlik a porolónádat, a kapát, s szinte sértődve mondják, hogy nincsenek cselédi munka végzésére szorulva. Hát ugyan mit árt az annak a kis lánynak, ha egy virágágyat megkapál! Mit árt az annak az uriasasszonynak, ha a szép, finom ágyneműjét maga porolja ki, ha a szoba falát maga söpri le?

Ugyancsak a társadalmi előítélet az oka, hogy nálunk a fiatal leányokat, idő előtt vezetik a világba és részesítik oly élvezetekben, amelyek a még nem teljesen kifejlett szervezetet gyengítik s az idegrendszert tulizgatják és ezzel kimerítik.

Negyedik tényezőül szegődik az eddig elsoroltakhoz a mai iskoláztatási rendszer. A szülő iskolába adja leánygyermekét, a nélkül, hogy számot vetne annak testi-lelki fejlettségével és tehetségével. Beadja a felsőbb osztályba, még ha gyöngye is, és az a követelése, hogy az ő gyermeke az elsők közt legyen. Most már két eset lehetséges. Vagy kötelességérző, a gyermek, vagy nem. Ha becsvágyó és kötelességérző, mint tényleg a legtöbb kjs leány, akkor a tanulással megerőlteti magát: év végével első lesz, de testi fejlődésében elmaradt; ki-

fejlődik nála a vértelenség és az idegesség. Ha nincs benne kötelességérzet, akkor nem tanul; a tanulással tehát magát nem rontja; de akkor meg hiányzik kedélyéből az a derült vidámság, a mit csak a kötelesség teljesítése adhat meg; folyton érzi, hogy szülei s tanítói nincsenek vele megelégedve; félve megy az iskolába? megijed, ha felhívják; félve viszi haza értesítőjét; s ez a folytonos félelem benne is kifejeszti az idegességet.

Legfőbb fokra hág ez az idegesség az évről, nyilvános vizsgálatokon. Az a gondolat, hogy apja, anyja, valamennyi ismerőse, rokona előtt fog felelni, felizgatja még a legeggykedvűbb gyermeket is. Vizsgálat előtt még a hanyag gyerek is szeretne tudni és mohón nekiesik a tanulásnak; azt hiszi, egyszerre kipótolhatja azt a mit egész éven elmulasztott.

Míndezekhez járul sok esetben valamely öröklött baj, a minek a csirája benne van a gyermek szervezetében s a mely csak a kedvező föltételeket várja, hogy kifejlődjék.

Az orvosi tudomány ma már, minden tévedése mellett is, eljutott odáig, hogy csaknem biztosan rámutathat minden betegség okára, így helyesen alkalmazott higiénikus eljárással képes annak kifejlődését is megelőzni. Azonban a tudomány vívmányait a fejlődő nemzetek érdekében érvényesíteni nem fogja más, csak — vállvetett erővel — az iskola és a család. A kettő msködése egymást kiegészíti.

Az iskola iparkodik megtenni a magáét. A lehetőség szerint gondoskodik arról, hogy a gyermekek megtalálják a testi fejlődésükhöz szükséges tiszta levegőt, a jó világitást, a szabályozott hőmérsékletet; gondja van rá, hogy a szellemi munkát s az ülést a testmozgás, a játék váltsa fel; a tornászással, az iskolai kirándulásokkal, a korcsolyázással iparkodik alkalmat adni az erőteljesebb izommunkára. Az egészségügyi oktatással iparkodik a gyermekben öntudatosá tenni azt, a mit addig csak megszokásból tett; sőt iparkodik a tanulók egyénenkénti testi diszpozícióját is tekintetbe véve, a mutatkozó bajokat megelőzni, s ha már fejlődésnek indultak volna visszafejleszteni.

Míndez azonban nem elég. A testi nevelés munkájának legnagyobb része ezután is csak a családra marad. A gyermek otthon hál, otthon étkezik, otthon végzi feladatait, otthon játszik, életrendjét, élvezeteit a család viszonyai szabják meg. Míndezen dolgok a leánygyermek fejlődését figyelemmel kísérő édes anya leggondosabb körültekintését, legéberebb örködését igénylik. A hálószoba, maga az ágy, a gyermek ruházata, az étkezés ideje, a táplálékok minősége, a lakószoba levegője, a dolgozószoba világitása, a korai vagy késői lefekvés, a szórakozás nemei — míndez döntő hatással lehet a leánygyermek fejlődésére, kivált a serdülő korban. Hiszen azoknak a betegségeknek a csirái, melyek később annyi fiatal életet visznek kora sirba, többnyire ebben a korban fejlődnek ki. És okos, czéltudatos eljárással elejét lehetne venni jóformán valamennyinek.

Ha ez nincs így, ha a gyermekeikért mindent áldozni kész szülők mégis gyöngékké, idegesekké, hivatásuk betöltésére alkalmatlanokká nevelik leányaikat; ezért az egyest vád nem érheti. A hiba ott van, hogy az élet-tani és az egészségügyi ismeretek még nem hatoltak be a köztudatba.

Azonban javulnak a viszonyok e részben is. Sok szülő már kezdi belátni az egészségügyi szabályok fontosságát. sőt — szakítva az előítélettel — követi is őket. Csakhogy a dolog lassan megy. A nagy tömeg ebben is konzervatív. Míndazonáltal nem kell csüggedni. A jobb

felfogás utat fog törni magának. A józanabb eszmék be fognak szívárogni a társadalom minden rétegébe. Az élet-tani ismeretek — maguknak az iskolás növendékeknek a révén — be fognak szívárogni a családokba. S akkor, de csakis akkor, önmagától fog eloszlan a ma még ural-kozó sokféle előítélet; és akkor lesznek anyák, a kik leányaikat nem fogják meg kimélni a testet fejlesztő munkától, nem fogják eltiltani a testedző sporttól, nem fogják időelőtti szórakozással kimeríteni, nem fogják ere-jüket meghaladó tanulással megerőltetni. Fejlődésüket nem fogják czélszerűtlen, szűk ruházattal meggátolni; akkor nem fog annyi fiatal nő kora sirba dőlni, akkor nem lesz annyi elárvult fészek; akkor elfognak tűnni az ideges, gyöngé asszonyok és egy testben-lélekben erős, munkabíró, a munkát megbecsülő, az életnek örülni tudó, vidám nemzedék fog lépni a mai ideges, fáradt, kimerült nemzedék helyébe.

Geöcze Sarolta.

Gyermekek fürdőzése a szünidőben

Fürdés, edzés és ruházkodás.*)

Az ember nemcsak a tüdejével lélegzik, hanem bő-rével, annak milliárdnyi pórusaival is. S ha már — a mi eléggé helytelen ugyan — télen át a bőr működése el van jó részben nyomva, részint a vastag és nehéz 2—3-szorosan egymás fölé öltött ruha által, részint a hideg által: legalább nyáron kedvezzünk minden lehe-tővel a bőrnek! Mert ez az egészség elsőrendű köve-telménye, s elhíhetik, hogy a tél hatásai ezen tekintet-ből s az alkalmatlan ruházkodással sokat ártunk egész-ségünknek! Már kora tavasztól, nem csupán a nyártól fogva s az őszön végig kellene állandó, napi edzésben tartani testünket, hogy a tél a maga zordságaival be-következően, teljes érintetlenségben hagyhasson minket! S akkor kevesebb téli ruhával ériük be a mi a télen át is lehetővé teszi bőrünk párolgását.

A nyárban már szerensébebb helyzetben van bő-rünk, mert a könnyű, lenge bő ruha sokkal jobban hoz-záférhetővé teszi a levegőt! Továbbá akkor alkalmaz-hatók leginkább a legfőbb edző és éltető elemek: a víz levegő, napsugár! Ez a nyári edzés, ha racionálisan alkalmaztatik, a télre is legjobban készít elő sőt az el-múlt télnek káros hatásait is paralizálja. Azért tehát a nyárnak ez legyen legfőbb kihasználása, s ha minden más elmarad, de a fürdés el ne maradjon egyetlen egy napon sem.

A hideg víznek persze nemcsak az a hatása, hogy tisztán tartja a felbőrt, lemosván róla az izzadási ter-mékeket, hanem összehúzó hatásánál fogva a bőr alatt lévő képletekre is hat, összehúzódaival kihajtván a hajszáledények esetleg ott pangó vérét, hogy utána an-nál élénkebben nyomuljon oda az élenyített vér. Tehát a bőrműködést, azaz kontrakcióját és jobb táplálását mozdítja elő, a mi aztán a bőr életét fokozza, s így ellenállóbbá is teszi ugy az időjárások, mint a ragályos bőrbetegségek ellenében. De magok az alatta lévő kivá-lasztó szervek is erőteljesebbek, funkció képesebbek lesznek és így a szervezet élet-vegyi melléktermékeit,

salakjait erőlyesebben választják ki, a mi ismét csak az egészség számlájára írható.

De ott van azután az a természetes helyzet, hogy megelőzőleg fedetlen testtel fürödhetünk a léghen, a napsugárban! A bőrlélegzése így nincsen akadályozva közvetlenül s a legbehatóbban érintkezik a bőrrel! A nap pedig a maga éltető hatásaival szivólag hat a pó-rusok csatornácskáin át a test belsejére, izgatólag a ve-rejtek-mirigyekre, a mitől azok jobban választják ki az izzadságot. De a napnak még érlelő hatása is van a sejtekre, a fejbőr sejtei így tökéletesebb életet élnek. A körülég pedig a maga hűsítő hatásával, elvezeti a test felesleges melegét s így a nyár melege által okozott benső hőekszpanziót kiegyenlíti. Ép ilyen jó hatása van a homoknak is. Szivólag hat a pórusokon át az iszap és agyag, a melyekkel a gyermekek öntudatlanul is, annyira szeretik magukat bekenni! Csakhogy a bőrre kell engedni előbb rászáradni. s azután a fürdés alatt jól lemosni!

Tehát a fürdés előtt akár 1 óra hosszat is mozog-junk a levegőben, sütkérezzünk a napon, heverészszünk a száraz főveny-partokon — s csak azután fürdőjünk meg — és pedig lehetőleg röviden, így a 4—6—7° C fokos vízben csak 2—3 perczig időzzünk, 10—12° C fokosban 5—10 perczig, annál melegebben legfeljebb ¼ óráig, de benne élünk mozgásokat téve, úszva s azután azonnal ki s a mily gyorsan csak lehet törületlenül durva vászoninget felvenni, felöltözködni és utána vagy egy félórát járni, a mig meg nem száradunk. És így teszünk a gyermekekkel is. Ha ezt tesszük nap-nap után, egész nyáron át, akkor jöhet ám a ködös, nedves ősz, minket oly életerőben fog találni, hogy még egy nátha sem fog tudni rajtunk és gyermekeinken kifogni! Ha pedig ezt módjával folytatjuk ősszel is, de akkor már fürdőszobáinkban, udvarainkon s már nem csupán járás-sal, de valamely erőteljes mozgással, pl. fűrészeléssel, favágással szárítjuk fel testünket vagy a gyermekeket tornázással, játékkal melegítjük fel: akkor bátran sze-mében nézhetnek azok velünk együtt a legnagyobb télnek is! A kinek kételyei vannak ez iránt és azt gon-dolja, hogy ez csak olcsó szó, a mit én itt e könyvben árulok, ám felkérem, keressen fel engem s győződjék meg erről saját szemével az én családom tagjain! A mióta ezt és így teszem, orvos nem volt a házamnál, gyermekeim nem voltak betegek, pedig, a mikor ezen utra léptem az ő nevelésükben, 3 éves fiam kéthónapos korától legnagyobb mérvű tüdőgyulladás utókövetke-ményeképp megmaradt katarrusoktól nagyon is megter-helve, ezen eljárások által, — pedig szeptemberben fogtam hozzá — két hét alatt teljesen elveszítette köhögéseit s a meghűtések iránti hajlamit, a telet minden baj nélkül élte át — s azóta napról-napra erősebb lett, majd sápadt arcza ma rózsás, viruló! De az igaz, hogy azóta fokozottabb mértékben él úgy, miként azt fentebb vázoltam. Sőt még télen is hetenként legalább egyszer érintkeznek a hideg vízzel. Persze a jó példa ragad s a mit a felnőtt, az apa, az anya tesz, abból a gyermek is kér részt. Szívesen adok nekik belőle! S a szomszéd-ság nem győzi nézni, csodálni őket a kétségbe esni, a mikor ők felöltőt kérnek, más pedig még télikabátban jár; ők felöltő nélkül járnak, mások még sülnek benne. De mondhatom, meleg fürdőt csak ritkán kapnak, havonta 1—2 szer tisztasági fürdőképpen, de annál inkább ismerik a hideg fürdést, lemosást. S itt még fel kell említenem s a szülők szívére kötnöm, hogy minden meleg fürdő

*) „A gyermek szünidei üdülése“ czim alatt Budinszky Károly tollából egy kiválóan becses és haszonnal forgatható munka hagyta el a sajtót. Ajánljuk a logmelegebben a szülők figyelmébe. Ebből a könyvből vettük ki ezt a mutatót, mely a gyermekek nyári für-dőzésével foglalkozik.

Weiner Mátyás
Andrássy-ut 3. sz.

Sviterrék, selyem verseny-dress, kalapok, sportsipkák, fehéreneműek, sport-czipők, esőköpenyek, lawn tennis öltönyök és keztyük urak és hölgyek részére.

után okvetlenül hideg lemosást adjanak nekik, öltöztessek fel gyorsan az említett durva vászon ingbe, s nem lefektetni, hanem jártni tessék a szobában, nyáron s tavasszal, ősszel kint az udvaron, kertben, szabadban! Legjobb akkor velük valami szabad vagy szobai mozgási játékot kezdeni.

Az edzéshez tartozik a korai reggeli felkelés is. Mert azzal is tovább vagyunk szabad levegőnek és világosságnak kitéve s ezeknek nagy életgerjesztő hatásuk van! Azután a reggelnek üde, tiszta levegője valóságos életnyönyörbe ringatja át az embert!

Nem hagyhatom említetlenül a fűbenjárást, mezíten lábbal. Mindenkor fenséges élvezet marad a bársony fűben járni, de ha harmatos a fű, akkor nemcsak élvezet, hanem kiváló edző eljárás. A láb, a télen hideg, havas, fagyos földön járó láb, a lábbelin keresztül is meghül minduntalan, ha nincs így megedzve. Csak egyet ajánlok figyelembe itt, s ez az, hogy utána 5—10 percig járván benne (de lehet tovább is, ha a járás erőteljes, kimelegítő) a nedves lábra úgy a hogy van, huzunk harisnyát, czipőt — és tegyünk addig mozgást vagy sétáljunk, a míg nem érezzük, hogy száraz és meleg már a lábunk. Akkor azután akár a czipőben is maradhatunk, akár, s ez tanácsosabb, levethetik gyermekeink, s a mennyire csak lehet egész napokat járjanak mezítláb, vagy legalább vékony vászon félczipőkben, vagy jobb sarukban, szándalokban, a melyeknek csak talpuk van, s szijácskákval vannak a lábához erősítve. Ha eső van, langy nyári eső, keressük fel a fürdő helyét akkor is és ázzunk az esőn, persze mozogva 5—10 percig, azután gyorsan felöltözni és mozogni, vagy legalább eső után járjunk mezítláb a nedves földön.

A „Nemzeti Kerékpár-Egyesület“

versenye Budapest és Hatvan közötti országuton 1895. évi július hó 7-én, délután 2—6 órákor folyt le. A verseny-bizottság: Elnök: Strasser Ulrik a N. K. E. elnöke; Versenybírák: Grünwald Bernát min. o. tanácsos, a Bp. K. E. elnöke, Dr. Hudomel József a H. M. B. C. elnöke, Dr. Hirschfeld Antal a M. T. K. elnöke, Ludwigh Gyula a N. K. E. alelnöke; Verseny-titkár: Székely Jenő; Indító: Ehrlich János; Időmérők: Schütz Mór, Wendt József, Radó Lajos és Peszkovski Richárd; Egyesületi orvosok: Dr. Gmelin Ottó e. főorvos és Székely Zsigmond szig. orvos.

I. *Bajnoki (nyílt) verseny.* Táv. 100 km. Pálya a külső Kerepesi-uton levő 6 km.-t jelző kőtől a Hatvan előtt levő 56 km.-t jelző kőig és vissza. Első, ha a távot 3 óra 55 perc alatt megteszi, bajnoki szalag, aranyérem és tiszteletdíj (elnök ajándéka); mindenesetre ezüst érem és a tiszteletdíj. Ugy a másodíknak, mint harmadíknak ezüst érem és tiszteletdíj, negyediknek csupán ezüst érem. Győztes (első), ha a kített rekordot javítja, a „Nemzeti Kerékpár-Egyesület országuti bajnoka“ czímet mindaddig viselheti, míg e czím újabb ily bajnoki verseny alkalmával másra megy át. Indulás délután 2 órákor. Ellenőrök: Philipovich Emil, Friedrich Jenő és Kriszta Sándor. Indultak: 1. Katzer Ödön, a H. M. B. C. tagja, 2. Wiegand Rezső a M. T. K. tagja, 3. Jüngling József a H. M. B. C. tagja, 4. Ulfrich Henrik a N. K. E. tagja. Beérkezett: I. (Aranyérem és tisztelet-díj) Jüngling József 4 óra, 59 p. A versenybizottság esős rossz idő miatt az időt 30 percczel kibővítette, de a bajnoki szalag kiadható nem volt. II. (Ezüstérem és tiszteletdíj) Wiegand Rezső 5 óra, 1 p., 35 mp. III. (Ezüstérem és tiszteletdíj) Katzer Ödön 5 óra, 40 perc.

II. *Nyílt verseny* oly versenyzők részére, a kik országuti versenyen első díjat még nem kaptak. Táv. 40 km. Pálya a külső Kerepesi-uton levő 6 kilométert jelző kőtől a Gödöllőn levő 26 kilométert jelző kőig és vissza. Elsőnek és másodíknak ezüst, harmadíknak

bronz-érem. Indulás délután 3 órákor. Ellenőrök: Adamovich Milán és Boscher Lajos. Indultak: 1. Hegyi Károly a N. K. E. tagja, 2. Zák J. Alajos a Bp. K. E. tagja, 3. Holló János (álnév) a N. K. E. tagja. Beérkezett: I. Hegyi Károly 1 ó. 55 p. II. Zák J. Alajos 2 ó. 15 p. III. (Frischauf) Holló J. 2 ó. 16 p. 1 mp.

III. *Idősebb urak nyílt versenye.* Táv. 20 km. Pálya a külső Kerepesi-uton levő 6 kilométert jelző kőtől a Czinkota után levő 16 kilométert jelző kőig és vissza. Elsőnek, másodíknak és harmadíknak ezüst, negyediknek és ötödiknek bronz-érem. Indulás délután 4 órákor. Ellenőrök: Spiegel Károly, Eckstein Károly és Déry Gyula. Indultak: 1. Lejthényi Dezső a B. V. E. tagja, 2. Berger Antal a M. T. K. tagja, 3. Pusch Henrik a N. K. E. tagja, 4. Árvay Géza a Győri K. E. tagja. Beérkezett: I. Berger Antal 59 p. II. Pusch Henrik 1 ó. 1 p. 1 mp. III. Lejthényi Dezső 1 ó. 6 p. 1 mp. IV. Árvay Géza 1 ó. 18 perc.

Különtételek.

Kerékpárosok megszámozása. A fővárosban nap-nap után szaporodik a kerékpár-sport hiveinek a száma. A sok kerékpáros azonban mind jobban veszélyezteteti az utcai forgalomban a közbiztosságot, mert a fő közlekedési vonalak föl levén szakgatva, ők is kénytelenek a szűkebb utcákban járni. Mivel pedig a száguldozó bicziklisták számos embert és gyereket elgázolnak s a lovakat megvadítják, a budapesti főkapitányság meg akarja rendszabályozni a kerékpárosokat. Mint értesülünk külön adót fognak kivetni rájuk, ezenkívül elrendelik, hogy nagy bádóg számokat tűzzenek ki bicziklijükre, úgy amint ez Bécsben és a külföldi nagy városokban van. E számok által igen könnyűvé válnék a kerékpárosok hatóságai ellenőrzése.

Az utolsó tornatanári pót-tanfolyam. Mint illetékes helyről értesültünk, az aug. 1-jén megnyíló tanfolyam lesz az utolsó hathetes idő, mely alatt tornatanári diplomát lehet szerezni. Az állami és kir. kath. középiskolák tanárai e tanfolyam tartamára 50 ft segélyben részesülnek. Illó, hogy mi kik oly nagy ellenségei voltunk e rövid idejű tanításnak, elbucszunk tőle. — Az volt mindedig a legelfogadhatóbb ok, mely e képesítési módot fenntartotta, hogy a más tárgyakból képesített középiskolai tanárokat megnyerjék a tornatanításra. De ma már azt is belátják mindenütt, hogy a mostani rendes évi tanfolyamok sem képesítenek és képesítettek eléggé a pályára. Hisz a játéktanfolyamokkal kell pótolni a hiányos ismereteket! — Azért bucsuzunk tehát örömmel e kevéssé indokolt tanfolyamtól, mert reméljük hogy nemsokára az egészsortanári képesítést az állam veszi a kezeibe és a középiskolai tanári pályára készülőeknek megadja a módot, egyetemi éveik alatt a tornából is kellő képesítés szerezhessenek.

A balatoni versenyeik. A balatoni versenybizottság egyik alelnöki állását Zmertych Iván orsz. képviselő fogadta el. Az érdekes és nagyszabású versenyekről, azok várható esélyeiről már a külföldi világlapok is megemlékeztek hosszab czikkekből. A versenyúszásra eddig történt 5 külföldi nevezés közül szakértők állítása szerint csupán a két németországi amatőr Fritz v. Dahlen s a Wolfgang v. Karlhorst veszélyes a magyar versenyzőkre nézve. Az illető atleták 28—30 évesek, s így a nagy versenyre, a mely a test erejének legteljesebb kihasználását követeli, a legjobb erőben a legjobb korban vannak.

Magyar uszók diadala Bécsben. A bécsi „Aus-triai uszó-egylet“ tegnapi versenyén 3 magyar versenyző vett részt. Közülök Guttman Alfrid (Hajós Nándor álnév alatt) a Magyar Uszó-Egyesület tagja megnyerte a Be-grüssungsschwimmt, a Spanisches Schwimmt és a

3 részből álló derby schwimmenből a rövid távolságu versenyt s így második lett a szintén magyar Deutsch Gyula (M. Testgyakorlók köre) ellen, ki a közép és hosszú távolságu versenyt nyerte meg. A buvárversenyben második lett a Magysr Uszó Egyesület tagja Springer Samu (Alföldi Árpád) álnév alatt.

A „**Győri Kerékpár Egylet**“ mint a Gy—i H. írja, alig alakult meg, máris fényes tanujelét adta életrevalóságának. Ugyanis mult hó 16-án Lébenyi Község fiatalsága kerékpár-versenyyel egybekötött tavaszi táncmulatságot rendezett, a mely versenyben a mosonyi és a győri kerékpár-egylet tagjai mérköztek meg egymással. A lébenyi mulatságok jó hirneve a kedvezőtlen idő daczára is oly szép számú közönséget toborzott össze, hogy a mulatság ugy anyagi, mint erkölcsi tekintetben a legsikerültebb mulatságok egyikének mondható. A rendezőség élén Boldini Rezső községi jegyző állott. Az ünnepélyt a lébenyi dalárda nyitotta meg a Hymnus éneklésével, a mely után a közönség feszült érdeklődése mellett a kerékpár verseny vette kezdetét. Versenypályának a mosonyi országról a községi erdőig terjedő 4 kilométernyi ut volt kitűzve. A távversenyben való résztvevésre heten jelentkeztek: Preisak Ferencz (Pozsony), Weisz Manó (Moson), Wertheim Pál (Moson), Skrabál József (Moson), Szabó Kálmán (Győr), Árvay Géza (Győr), Neubauer Emil (Győr). Ezek közül elsőnek Szabó Kálmán érkezett be, a 4 kmnyi utat 7 perc és 56 másodperc alatt tevéen meg, 2-iknak Preisak Ferencz jött be, 3-ik pedig Weisz Manó lett. A műversenyben a bíráló-bizottság kiváló elismerését és dicséretét fejezte ki Neubauer Emil szép mutatóványaiért. Az ünnepély sikerének azonban az oroszlan-rész a közreműködő hölgyeknek jutott. Lendvay Nincsi urhölgy „Asszony szeretnék lenni“ majd Lendvay Gizike „Azért sem megyek férjhez“ czímen vig monologjaikkal elragadták a hallgató közönséget. Nagyon tetszett a közönségnek Boldini Rezsőné urnó szép szavalata is. Esti 8 óra után fáklás és lampionos menetben hazafias dalokat énekelve vonult be a közönség, a tószéri vendéglő feldiszített termeibe, hol azután jó kedv és vidámságban kivilágos reggelig járta a csárdást.

Iskolai tornaverseny. A zala-egerszegi polgári fiu- és középkereskedelmi iskola tanulóinak tornaversenye m. hó 12-én délután volt. A versenynek az esővel fenyegetett időjárás nem kedvezett s így a Páukovich György tornatanár által készített versenyprogrammot nem lehetett egészen felölelni, amennyiben a verseny csupán a polgári fiúiskola udvarában folyt le s így a verseny programjából kimaradtak a polgári fiúiskola I., II., III. osztályának szabad és rendgyakorlatai, a versenyfutás, a játékok, a polgári iskola IV. s a középkereskedelmi iskola I. és II. osztályának növendékei is csak egy részét mutatták be azoknak a rend- és szabadgyakorlatoknak, amiket a verseny programmba felvettek. A versenybírók tagjai voltak Udvardy Ignác igazgató, Kiss Lajos tanár és Páukovich György tornatanár. A versenyen dr. Graner Adolf városi orvos volt szíves megjelenni oly célból, hogy baj esetén az orvosi segélyt megadhassa. A verseny a kötélén és póznán való mászással vette kezdetét. Elismerő okiratot nyertek kötélén való mászásért Handlery Kálmán II. középkereskedelmi, Nunkovics Béla I. középkereskedelmi, Sümeghy Zoltán IV. polgári fiúiskolai tanuló; a rudon való mászásért Neubrun Ignác III., Beck Lajos II. és Pintér Ernő I. polgári iskolai tanuló. Ezután következtek a szergyakorlatok és pedig a polgári fiúiskola első osztályának növendékei részére gyakorlat a vízszintes létrán, a II. osztály növendékei részére a magas ugrás, a III. osztály növendékei részére gyakorlat a bakon; a középkereskedelmi iskola I. s osztályának növendékei a lovon, míg a középkereskedelmi iskola II. osztályának növendékei a

nyujtón és korlátón végezték a szergyakorlatokat. Ezt követte verseny a magas ugrásban, amely versenyben részt vettek minden osztályból — osztályonként — a legjobb ugrók. A magas ugrásversenynél elismerő okiratot nyertek Thassy László II. középkereskedelmi, Sipos József és Szűcs Lajos I. középkereskedelmi, Rosenberg József és Kovács Géza IV. polgári, Katona Zoltán III. polgári, Gondy István II. polgári és Lázár Gyula I. polgári fiú iskolai tanuló. Ezután kötélhuzás verseny volt háromszor; két esetben a középkereskedelmi, iskola I. és II. osztályának 10—10 növendéke és utoljára a polgári fiúiskola III. és IV. osztályának 10—10 növendéke között. Kétszer a középkereskedelmi iskola II. s harmadszor a polgári iskola IV. osztályának növendékei lettek a győztesek. A versenyt bezárták a középkereskedelmi iskola I. és II. s a polgári fiúiskola IV. osztályának sikerült s kellő ponttossággal végezett szabad- és rendgyakorlatai.
Z.—e.

Az ungvári főgymnazium ifjúsága a mult hóban a gyakorló és játszótéren a Fűzesben sikerült tornaversenyt tartott. A verseny társas gyakorlatokból u. m. szabad, rendgyakorlatok és játékokból és egyénekenkénti versenyből u. m. magas, távol-ugrás és vivásból állott. Díjakat nyertek: *Ralczer R.* a szertornázás-vivásért és távolugrásért, *Román I.* magasugrásért; ezeken kívül magasugrásért Juhánovics és Keszler, távolugrásért Korba. A versenyt, mely Hymnusszal kezdődött és Szózáttal végződött, nagy közönség nézte.

X. Klósz György fényképészeti műintézet Budapest V. Kossuth Lajos-utca 18. sz. I. emeleten. Telefon állomás. Elvállal mindennemű fényképi felvételeket, többszörösítéseket gépekről, ipar-, mű-, és tantárgyakról sat. Photolithographia, czinkographia, fénynyomat, autographiai, fénymásolat.

A sport közönség figyelmét felhívjuk *Weiner Mátyás* mai hirdetésére.

45.000.000 korona névértékű

3°/_o-os adómentes magyar királyi arany-kölcsön

az 1892. évi XVII. törvényzikkal megállapított koronaérték aranyérmeiben
38.250.000 német birodalmi márka = 47.250.000 frank = 1.875.000 font sterling.
Kibocsátatik az aldunai Vaskapunál és az ottani zuhatagoknál létező hajózási akadályok elhárítására fogamatba vett munkálatok költségeinek fedezésére. Kamat és tőke aranyban fizetetik.

PROSPECTUS.

A magyar királyi kormány az 1888-ik évi XXVI. és 1895-ik évi XVI. törvényzikkal alapján az aldunai Vaskapunál létező hajózási akadályok elhárítására fogamatba vett munkálatok költségeinek fedezése céljából egy teljesen adómentes, az 1892-ik évi XVII. törvényzikkal megállapított érték aranyérmeire szóló 45.000.000 korona = 38.250.000 német birodalmi márka = 47.250.000 frank = 1.875.000 font sterling névértékű kölcsönöt kötött.

Ezen kölcsön 3750 sorozatra oszlik (1—3750 számig), melyek mindegyike 1892-ik évi XVII. törvényzikkal megállapított érték aranyérmeire szóló, egyenként 480 korona = 408 birodalmi márka = 504 frank = 20 font sterling névértékű 25 kölcsönkötvényt foglal magába.

Ezen államkölcsönkötvények után, azok esedékességéig, a magyar állam évi 3°/_o kamatot fog fizetni aranyban, mely kamatok utólagos félévi részletekben minden év január 1-én július 1-én lesznek esedékesek.

Az első szelvény 1896. január 1-én esedékes.

A kölcsön visszafizetése a kötvényeken feltüntetett törlesztési terv szerint évenként április 1-én megejtendő sorsolás után 90 év alatt történik. A kisorsolt kölcsönkötvények a sorsolás napjától számított három hó mulva teljes névértékben váltatnak be.

Lukács s. k.
magyar királyi pénzügym-niszter.

Weiner Mátyás
Andrássy-ut 3. sz.

Uraim és hölgyeim! Athléták, kerékpárosok, lawn tennist játszó, evezősök, uszók és torna egyletek Önöket megfogja lepni elegáns sport-divertizikkeim olcsó ára.

A fenti prospectus alapján, abban körülírt **45.000.000 korona évértékű három százalékos adómentes m. kir. aranykölcsön** az 1892-ik évi XVII. törvénycikkkel megállapított koronaérték aranyérméiben = 38.250.000 német birodalmi márka = 47.250.000 frank = 1.875.000 font sterling ezennel teljes összegében **aláírásra** bocsáttatik. Az aláírás hétfőn, folyó évi július hó 15-én **Budapest**en: a **Magyar leszámítoló- és pénzváltó-banknál**, Bécsben: az Union-banknál, az illető aláírási helyeknél szokásos üzleti órák alatt a következő feltételek mellett fog eszközöltetni:

1. Az aláírási ár a névérték 87°/₁₀₀-ában van megállapítva, tehát **minden K. 2400 = £ 100 névérték fejében 87 font sterlingben**, hozzáfőzve az 1895. július 1-től a czimletek átvételéig livre sterlingben számított 3°/₁₀₀-os folyó kamatot, a livre-sterlinget átszámítva a budapesti tőzsdén a befizetést megelőző napon Londonra szóló váltókért jegyzett pénzfolyamon.

2. Az aláírás az ezen aláírásra felhíváshoz csatolt nyilatkozat alapján történik, mely az aláírási helyeken kapható. Minden egyes aláírási helynek fen van tartva azon joga, hogy az aláírást, az erre meghatározott idő letelte előtt is berekesztheti és belátása szerint állapíthatja meg azon összeget, melynek erejéig az egyes aláírások tekintetbe vétetnek. A felosztás az aláírás befejeztét követőleg minél rövidebb idő alatt fog megtörténni.

3. Az aláírás alkalmával a jegyzett névérték 5°/₁₀₀-a biztosíték-képen teendő le vagy készpénzben, vagy oly értékpapirokban, melyeket az illető aláírási hely elfogadhatóknak talál.

4. Az aláíró az aláírásra átengedett kötvényeket, az ár kifizetése mellett, **f. é. július 23-ától** kezdve veheti át. Az átvételnek legkésőbb **f. é. augusztus 29-én** kell megtörténnie.

Meghatározott czimletekre szóló előjegyzések csak annyiban vehetők tekintetbe, a mennyiben az aláírási hely azt a többi aláírók érdekével összegezhetőnek itéli.

5. A végleges czimletek elkészültéig Budapest, Bécsben és Triestben ideiglenes elismervények kerülnek kibocsátásra, melyeket az illető aláírási helyek állítanak ki. Ezen ideiglenes elismervényeknek végleges czimletekre való díjmentes kicserélésének módzatai annak idején közzé fognak tétetni.

Budapest, Bécs, Berlin, 1895. július havában.

Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank.
Union-Bank. Mendelssohn & Co

A nagyérdékű sport urak figyelmébe!

Ajánlom **valódi amerikai rugalmas és angol aczélrugó** sérvkötőmet. Mindennemű betegápolási cikket a legjutányosabb áron szállítok.

Keztyű-, sérvkötő- és gummi-áru-gyár

LADÁNYI ISTVÁN

BUDAPEST,

VIII. kerület, Kerepesi-ut 53. sz.

a „Metropole” szállodával szemben. 1—12

Kerékpár

ujdonságok!

A legnagyobb kerékpár gyári raktárban.

Budapest, Károly-körút 3. szám

Eredeti **Torilhon** és **Dunlop** kerékpárok, pneumatikus arbronsesal. — Ezen ujdonságok megtekintése végett van szerencsém a n. é. kerékpár kedvelő közönséget tisztelettel meghívni.

HERBSTER KÁROLY, műgépész

Nagy képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. 6—10

Stamm József

műgépész

BUDAPEST,

VIII. ker.

József-körút 40. sz

Ajánl kitűnő

KERÉKPÁRT

csak 130 frt. Bicykle permatik, lámpával és csengővel együtt. 5—10

Javításokat olcsón elfogad. — Pontos kiszolgálás.

Eisenschiml és Wachtl

BUDAPEST,

IV. ker.

Váci-utca 12.

Gyár és raktár:

BÉCS,

Kaiserstrasse 62.

Mindenféle fényképszeti gépek és készületek.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve.

5—10

Pártoljuk a honi ipart!! Adria kerékpárok

az angol gyártmányul teljesen egyenrangu

de sokkal olcsóbbak kaphatók

Deményi és Ángyal

6—10 kerékpárok gyári raktárában

Budapest, Andrassy-út 50. szám.

* Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. *

Mindenki nyerhet a

tőzsdén, mert cégem csekély fedezettel vállal el megbízásokat az általam ajánlott értékpapírok vásárlására. Pénzt váltókra hitelképes egyénekre közvetítek 7 százalék mellett, úgyszintén katonatisztek részére, amortizációs kölcsönök az ingatlan legmagasabb értéke erejéig 5 és fél százalékra, második és harmadik helyre. Építkezési hitelt és konvertálásokat lebonyolítok. Gabonavételre és eladásra megbízásokat kis jutalék mellett vállalok el.

SCHWARCZGYULA

6—12 tőzsdé-, termény- és kereskedelmi bizományi üzlete

Budapest, VII. ker., Klauzál-utca 8. sz.